

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

**Reacții nucleare
in mezoatomi**

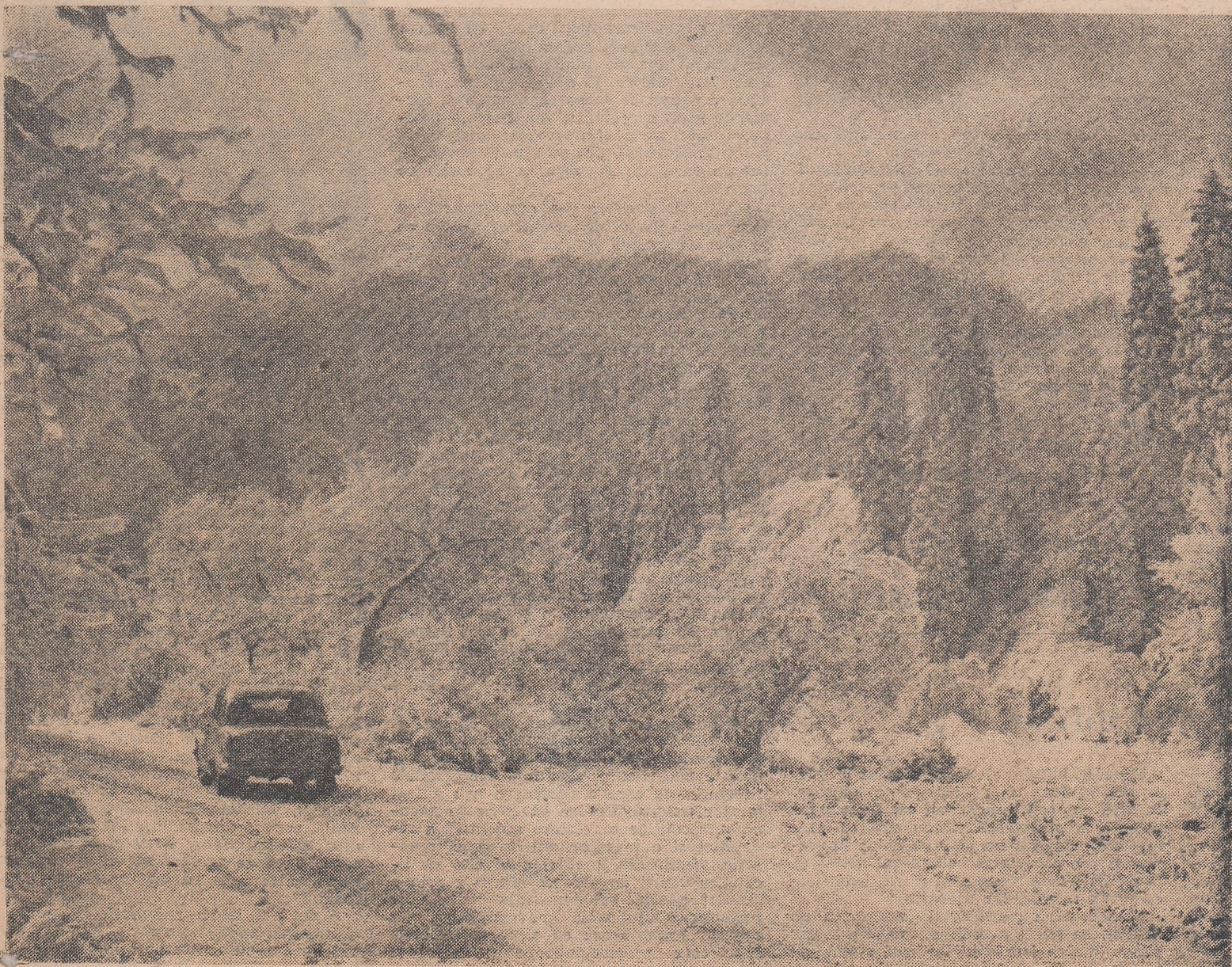
**Călătoria
unui institut plutitor**

Costumul improvizat al leningrădenei Tamara Barhatova e justificat de necruțătoarea iarnă a Siberiei, noul ei loc de muncă.

MAREA MEDITERANĂ:

ISTORIE VECHĂ ȘI NOUĂ

CITIȚI,
ÎNCEPÎND
CU NUMĂRUL
VIITOR,
REPORTAJUL

ATAC
LA PEARL
HARBOUR

ANUL XXI

49

(1081)

3 decembrie 1965

12 pagini, 1 leu

Iarna s-a grăbit să vină și în împrejurimile sudicului oraș Alma-Ata.

Ghivi Maulkava :

Cintecul (Gravură)

PROZĂ

Doi într-un compartiment

În compartiment sîntem numai noi doi. Pînă atunci am fost singur. Cel de al doilea călător a apărut în compartiment de abia după ce trenul nostru a început să circule pe linia principală.

După înfățișare, noul călător are șaizeci de ani. Își rînduiește bagajul gospodărește și de abia după aceea își scoate paltonul. Acum pare și mai bătrîn, mic de statură, slab și cu bărbuța albă.

Bătrînul mă privește în tăcere vreo cinci minute, apoi își începe interogatoriul.

- Încotro ?
- La Kutui.
- În delegație ?
- La lucru.
- Ia te uită ! Și eu care credeam că în delegație. Acum vin mulți în delegație. Pe tine te-au trimis sau vîi de bună voie ?
- De bună voie.

Bătrînul mă privește cu neîncredere. Ei, bătrîne, bătrîne ! Nu te uita așa la mine. E adevărul adevărat : de bună voie. N-am nici delegație și nici decizie de numire. Am doar o scrisoare, mai precis, un răspuns la întrebarea mea. Știu scrisoarea asta pe de rost. Are doar cîteva cuvinte : „Stimate tovarășe Pavlov ! La întrebarea dumneavoastră, direcția șantierului de construcție a uzinei de prelucrare a produselor petroliere vă face cunoscută specialitatea dumneavoastră este necesară șantierului. Puteți veni și veți fi de îndată încadrat. Șeful serviciului cadre”. Semnătura. Asta-i tot.

Am scrisoarea în buzunar, împreună cu carnetul de muncă cu însemnarea „eliberat conform articolului 44 KZOT”. Asta înseamnă — la cerere.

Dar bătrînul nu știe lucrul ăsta. El o ține pe-a lui.

- Și de unde vîi ?
- De la Krasnoiarsk.
- Ia te uită, de la centrul regional ?
- Da, de la regiune.
- Și de ce te muți ?
- Așa trebuie.

— Am înțeles. Fără motive nimeni nu se călătorește. Umblă multă lume și fiecare are nevoie de cîte ceva. Vreau să-ți spun, însă, că locul pe care ți l-ai ales nu-i o stațiune balneară ; e o fundătură nenorocită, vara mișună țințari și iarna gerul îți taie răsufarea. Krasnoiarskul vostru e un rai pe lingă locurile astea.

- Nu mi-e frică.
- Asta-i bine. Dar mulți poposesc pe aici, le place leafa, dar pe urmă o iau la goană.
- Eu n-o să fug. Vreau să lucrez acolo pentru că nu e ușor. Mi-a spus-o prietenul meu Piotr. Am aflat că Kutui nu e un oraș și nici măcar un sat. O simplă așezare muncitorească. Știu că pînă să ajungi la Kutui trebuie să faci șaizeci de kilometri cu autobuzul sau cu un camion.

Piotr a lucrat un an pe acest șantier, după care mi-a făcut o vizită la Krasnoiarsk. Ne-am așezat la un pahar de vin, chiar la cămin. Nu voiam să intrăm într-un restaurant. Voiam să fim numai noi doi și, pe urmă, trebuia să-mi cinstesc oaspețele cum se cuvine. Am crescut laolaltă și am făcut și trei ani armată împreună. Piotr mi-a spus totul despre șantier. Și despre țințari, și despre ger. L-am

ascultat fără să-l întrerup. Iar apoi ne-am certat.

- Ajunge ! mi-a spus Piotr, amărit.
- De ce ? l-am întrebat eu.
- Nu mă întorc și cu asta basta. Am și eu nevoie de condiții mai bune.
- Dar...
- Ce fel de „dar” ? Ai nevoie de romanticism ? Du-te, încearcă. Mie îmi ajunge. Eu am încercat.

Ne-am certat, ne-am împăcat și din nou ne-am certat. Nu ne-am înțeles. Piotr a plecat supărat. Și nici eu nu l-am oprit.

A doua zi dimineața m-am sculat tîrziu. Mă durea capul. Brigadierul s-a luat de mine. Și toate astea într-o singură zi.

M-am întors de la lucru împreună cu Senka Morozov. S-a străduit să mă judece foarte aspru. Avea acest drept, pentru că era organizatorul nostru de Comsomol și pentru că lucram împreună pe șantierul unor blocuri de locuințe. El e maistru instalator, iar eu lăcătuș. Senka e înșurat, eu sînt burlac. Ar fi trebuit să fie de mult acasă, dar se simțea obligat să bată străzile cu mine ! Aș fi vrut să-i spun : nu face să te superi, Senka. N-o să se mai repete. Am întîrziat. E prima și ultima oară. Doar mă știi, Senka !

Am stat mult de vorbă în seara aceea. Senka mi-a spus la despărțire :

- Oricum și eu răspund de prietenul meu. Dacă-i sînt cu adevărat prieten.
- M-am gîndit cîteva zile la spusele lui. Senka s-a mirat cînd i-am cerut talonul de mutare. Dar mă hotărisem să plec. Să plec acolo unde a lucrat Piotr și să rămîn pînă la terminarea lucrărilor. Prietenul meu s-a speriat și a plecat. Mă duc eu în locul lui.

Pe Piotr nu l-am mai văzut, cu toate că a trecut o lună de la întîlnirea noastră. Știu că a rămas la Krasnoiarsk. Am să-i scriu de la fostul lui loc de muncă.

După ce m-am gîndit la toate astea, m-a cuprins o dorință vie să i le povestesc și bătrînului...

Viktor Batiucenko

MICA ISTORIE LITERARĂ

Mistificări

Muzele, blinde și diafane, sînt și ele, uneori, ținta unor atacuri neplăcute. Printre cei ce îndrăznesc să le tulbure liniștea, mistificatorii sînt, poate, cei mai insolenți. Aceștia nu se lasă deloc impresionați de caracterul sacru al artei și poate de aceea reușesc să-și realizeze micile (sau marile) lor afaceri.

Mistificatorii pe tărîmul literaturii au apărut, se pare, o dată cu scriitorii, dar cîteva dintre isprăvile lor mai cunoscute țîn de epocile mai apropiate. Așa, de pildă, la începutul secolului XIX, cititorii de limbă germană au intrat în posesia

unor traduceri din Walter Scott, care au fost întîmpinate cu multă însuflețire. În realitate, însă, „traducerile” respective erau opera unui scriitor obscur, pe nume Wilhelm Hering.

Cam în aceeași vreme, în Franța, un anume Colon s-a prezentat la teatrul „Odéon” cu două piese din viața Romei. Valoarea pieselor era îndoielnică și direcția le-a refuzat. Dar după cîteva luni, o revistă teatrală pariziană a făcut cunoscut un fapt de excepțională valoare istorică. Se găsisse, chipurile, comedia lui Molière, rămasă în manuscris, „Doctorul îndrăgostit”. Piesa a fost propusă teatrului „Odéon”, a fost jucată și s-a bucurat de o primire favorabilă din partea criticilor dramatici. Dintr-o indiscreție a lui Colon, s-a aflat, însă, că piesa îi aparținea.

Existau adevărați specialiști în asemenea mistificații. În tot cursul secolului XVIII, piața a fost invadată de un șir de memorii atribuite — în mod fals — unor curtezane celebre. Și cum era și firesc, memoriile acestea erau pline de amănunte scandaloase, cu privire la persoane și familii întregi din înalta societate. Printre memoriile, unele aparțineau cîcă doamnei de Pompadour, favorita lui Ludovic al XV-lea, Ninonei de Lenclos, Lady-ei Hamilton și reginei Cristina.

Un caz nostim s-a petrecut cu memoriile lui Frederic al II-lea, apărute în 1789. Volumul cuprinde un capitol cu titlul „Gînduri despre religie”, în care monarhul prusac își exprima convingeri anti-religioase și îndoieli cu privire la existența lui Dumnezeu. Dar acest capitol nu-i aparținea lui Frederic, ci locotenentului La Senn.

Pușkin n-a fost nici el scutit de colaborarea mistificatorilor. Se știe că opera lui, „Rusalka”, a rămas neterminată. După moartea poetului, D. P. Zuev a declarat, într-o bună zi, că el este deponarul manuscrisului ce conține finalul „Rusalkai”. Afirmația și manuscrisul pe care l-a prezentat au stîrnit vîi discuții, pînă cînd părinții lui Zuev au dat în vileag falsul.

Gloria scriitorilor și interesele comerciale incită adesea la mistificări cu totul... neliterare.

VITRINA

Demitizarea adolescenței

Paralel cu romanele clădite pe miturile, mai mult sau mai puțin aurite, ale adolescenței, frecvente pe ambele maluri ale Oceanului Atlantic, în proza contemporană se face remarcat și un al doilea tip de carte a adolescenței, care își trage substanța din demitizarea vîrstei respective, cum sînt, de pildă, „Cuvintele” lui Jean Paul Sartre. E o incingătură specială a prozei ce încearcă să explice formarea unui caracter și din această categorie face parte și povestirea mai vastă a lui V. Kaverin, „Prieten necunoscut” (*), despre care va fi vorba în rîndurile ce urmează.

Scriitorul sovietic și-a scris povestirea la o vîrstă destul de înaintată, pentru că să-și poată privi adolescența cu simnătatea și calmul necesar înțelegerii. De aceea își poate permite acum să-și scalde întreaga epocă într-un suris malițios, neiertător, care îl ferește, însă, de orice inverșunare inutilă. Tatăl lui, ajuns comandant de fanfară militară, ne este înfățișat în trăsături precise, dar fără antipatia ce o stîrnise, desigur, în anii copilăriei. Era, în felul lui, un mare amator de muzică, cu o ureche ce distingea orice eroare de interpretare, dar din păcate el dădea „o importanță deosebită instrumentelor de percuție — tobelor, trianglelor și talgerelor. Chiar atunci cînd fanfara lui intona un marș funebru, melodia avea în ea ceva cadentat, marțial, care parcă îi sugera răposatului că, deși a murit o dată pentru toldeauna, poate fi liniștit că și după moartea lui totul pe lume, tam-taram-tam-tam, își va urma cursul firesc”. Mama lui, absolventă a conservatorului, se pare că avea toate calitățile ce-i lipseau tatălui, dar naratorul, păstrînd același echilibru, se ferește să-i idolatrizeze trăsăturile.

Avaturile personajului principal și ale grupului de elevi din care face parte sînt povestite cu același suris, reconfortant. Pe parcursul povestirii și cu aceeași spontaneitate cuceritoare, se narează episoadele revoluției la care a participat sau a fost martor autorul. Pentru că „Prieten necunoscut” conține o relatare autentică a revoluției și a primilor ani de după revoluție, văzute din unghiul unui elev de liceu, cu visuri de poet ce sfîrșește prin a „trăda” poezia, oprindu-se la meseria de prozator. Autoironia povestitorului în această împrejurare ca și în toate celelalte, care privesc îndeaproape existența

*) V. Kaverin, „Prieten necunoscut”. Editura Meridiane, București.

cartea

lui, este și ea clară, dar fără ostentație și de aceea de bun gust, fără cusur.

Autorul nu și-a propus să creeze eroi memorabili. Personajele numeroase trec — cele mai multe — fulgerător, prin paginile cărții. Cu toate acestea, cîteva dintre ele rețin atenția cititorului, prin prospețimea lor. Așa ni se înfățișează comandantul de ostași ai revoluției, Boris Klimanov, cu o prezență fizică și sufletească pline de un farmec indescriptibil sau tînărul Williams, cu calități innăscute de pictor, interesat, însă, de chimia solului, dar care devine, pînă la sfîrșit, un actor valoros.

În traducerea izbutită a lui E. Suter și M. Protopopov, povestirea lui Kaverin ne oferă o lectură plăcută, în sensul bun al cuvîntului.

P. Granea

La 28 noiembrie Konstantin Simonov a împlinit 50 de ani.

PESTE HOTARE

Poezia rusă la Paris

Nouă poeți sovietici : Alexei Surkov, Leonid Martînov, Semion Kirsanov, Alexandr Tvardovski, Boris Sluțki, Robert Rojdestvenski, Andrei Voznesenski, Bela Ahmadulina și Sosnora au făcut, la sfîrșitul lui noiembrie, o vizită foarte remarcată în capitala Franței.

Sosiți la Paris cu prilejul apariției în limba franceză a Antologiei de poezie rusă, despre care am mai amintit în această pagină, poeții sovietici au participat la o „seară de poezie” care a întrunit în marea sală „Mutualité” cîteva mii de parizieni entuziaști. „Seara” a fost deschisă de Elsa Triolet, sub îngrijirea căreia a apărut antologia. După care au recitat versuri Aragon și actrii Daniel Ivernel, Michel Vitold, Jean-Louis Barrault, care a recitat din Maiakovski, Judith Magre, Samy Frey și Michel Bouquet. Întreaga presă franceză a consemnat manifestarea ca un eveniment cultural.

A doua zi, la 21 noiembrie și peste o săptămînă, la 29 noiembrie, poeții sovietici au dat autografe pe antologie la „Librairie du Globe”. Între timp, luni 22 noiembrie, ei s-au întîlnit cu studenții de la Facultatea de litere din Paris.

Tara celor 400 de centenari

Pe virful muntelui persista și vara un strat gros de zăpadă în timp ce văile, mîngiate fără încetare de briza caldă a mării, nu îmbracă nici iarna această pozoană albă. În toate anotimpurile aici

Unul din frumoasele sanatorii ale Abhaziei

cresc flori. Iar vegetația tropicală este în permanență de un verde proaspăt.

Această țară de basm este Abhazia, republica autonomă sovietică așezată pe țărmul pitoresc al Mării Negre. Locuitorii ei îi spun „Apsni“, care în limba abhază înseamnă „țara sufletului“. Într-adevăr, tot ce are mai de preț republica nu poate să nu fie drag sufletului iubitor de frumos: defileele împădurite și riurile vijelioase de munte, plantațiile de ceai și pădurile de citrice, livezile, viile etc. În Abhazia se cultivă azi peste o sută de plante tropicale. Această republică relativ mică dă anual mii de tone de ceai, tutun parfumat, mandarine, lămii, portocale. Alături de culturile tropicale crește, parcă în întrecere cu ele, porumbul care aici atinge înălțimi puțin obișnuite: în el se poate ascunde bine un călăreț cu cal cu tot.

Există însă în Abhazia o regiune unde viața principală nu o constituie produsele agricole, ci cărbunele. La Tkvarceli se extrage un cărbune de cea mai bună calitate, cocsificabil, foarte apreciat în întreprinderile metalurgice ale Transcaucaziei. Minele de cărbune de aici sînt utilizate după ultimul cuvînt al tehnicii: întregul proces de extracție, mergînd pînă la încărcarea cărbunelui în vagoanele de cale ferată este mecanizat. Acum cîteva ani linia ferată care duce la bogatele zăcămintele de la Tkvarceli a fost electrificată.

De-a lungul întregului litoral abhaz se înșiră frumoase sanatorii care au făcut din mica republică unul din locurile preferate de odihnă și tratament ale oamenilor sovietici. Gulripși, Novii Afon, Gudauta sînt numai cîteva din stațiunile climatice ale Abhaziei, vizitate anual de zeci de mii de oameni. Recent, lângă Suhumi, capitala republicii, au fost descoperite cîteva izvoare de ape minerale sulfuroase. În jurul lor au și început să se înalțe primele sanatorii.

Clădiri cu aceeași destinație se ridică și în preajma Gudautei. Este vorba de un nou oraș în care se vor putea odihni serii

de cîte 10 000 de oameni. Capul Pițunda, unde va fi clădit orașul, se bucură de clima cea mai propice pentru odihnă și tratament de pe întregul litoral al Mării Negre.

Recent, despre Abhazia a început să se vorbească intens și în cercurile arheologice. Totul a pornit de la o placă de piatră, cîteva amfore și cioburi de vase din ceramică găsite întimplător pe fundul golfului Suhumi de niște înotători sub apă. Specialiștii sovietici au izbutit astfel să smulgă din adîncuri cîte ceva din taina legendarei Dioscurii.

Deasupra golfului se înalță capitala republicii, Suhumi. Aici își au sediul numeroase instituții republicane, un institut de lingvistică, literatură și istorie al Academiei de științe gruzine și numeroase alte institute de cercetări științifice. În punctul cel mai înalt al orașului se află turnul de televiziune. Prin intermediul lui locuitorii orașului vizionează emisiunile studioului din Moscova ca și ale Interviziunii și Euroviziunii.

Aflîndu-se acum un sfert de secol în vizită în Abhazia scriitorul francez Henri Barbusse și-a exprimat dorința să-l cunoască pe Kuta Zantaria, în vîrstă de 119 ani. Bătrînul l-a întîmpinat în poartă ținînd în brațe un copil. Întrebat de scriitor dacă-i este strănepot, bătrînul a mărturisit că este ultimul din fiii săi. Abhazia și-a cîștigat de mult faima de țară a longevivilor. Într-adevăr aici trăiesc acum aproximativ 400 de centenari. Mai bine de 4 000 din cetățenii republicii și-au sărbătorit în anul trecut a 90-a aniversare. De 15 ani activează în Abhazia un Ansamblu de cîntece și dansuri al centenarilor. Ansamblul are în repertoriul său 12 dansuri naționale abhaze și 60 de vechi cîntece populare.

ENERGETICĂ

1 970 : 1 000 miliarde kw/h

În toamna anului 1920, Lenin se afla la Kașino, un sat din împrejurimile Moscovei, pentru a asista la o festivitate: punerea în funcțiune a unei centrale electrice. O centrală rudimentară, capabilă să furnizeze curent doar la aproximativ trei-zeci de locuințe.

Era în 1920 și cel de al VIII-lea Congres al Sovietelor adopta planul de stat al electrificării Rusiei sovietice, binecunoscutul plan GOELRO, elaborat sub direcția îndrumare a lui Lenin. De atunci s-au scurs 45 de ani și pe întinsurile Uniunii Sovietice energia furnizată de marile construcții hidro și termo-energetice acționează mii de întreprinderi, luminează sute de orașe.

Dar perspectivele? Potrivit unor recente date statistice, în 1970 producția de energie electrică în U.R.S.S. va atinge impresionanta cifră de 900—1 000 miliarde kw/h, iar în cursul următorilor ani 2 700—3 000 miliarde kw/h.

Actualmente, dezvoltarea producției de energie electrică se orientează cu prioritate spre centralele termice, a căror pondere în balanța noilor capacități energetice este de aproximativ 80 la sută. Cele mai mari centrale termice regionale, cu o putere de ordinul a 4 milioane kw fiecare, sînt construite în Siberia, Kazahstan și în bazinul Donețului unde se află bogate zăcămintele de cărbune. Noi centrale termice sînt construite și în regiunile centrale ale Uniunii Sovietice, în Siberia, Ucraina, Caucaz, Bielorusia și în Republicile baltice. Cele mai importante dintre ele vor fi echipate cu turbo-alternatoare cu o putere de 300 000, 500 000 și 800 000 kw și, nu peste multă vreme de 1 000 000 kw.!

Cum e și firesc, însă, paralel cu dezvoltarea centralelor termice se dezvoltă în continuare hidro-energetica. În cursul următorilor ani va fi terminată construcția hidrocentralei de la Saratov și vor începe lucrările celei de la Ceboksari, pe Volga, și de la Nijne-Voljsk.

Energetica atomică va cunoaște și ea o

largă dezvoltare. În afara centralelor atomice de la Beloiarsk și Novovoronej întrate în funcțiune în 1964, vor fi construite o serie de noi centrale, îndeosebi în regiunile lipsite de alte surse de energie. Și, o dată cu ea energetica marelui, care va fi exploatată pe litoralul Mării Ohotsk și Mării Albe, evaluează încă de pe acum la zeci de milioane kw! Dar, oamenii de știință sovietici au în vedere și alte surse de energie. Este vorba de căldura subterană, de energia Soarelui, a vîntului... În Kamciatka a fost construită prima centrală electrică geotermică sovietică.

Și acum, cîteva cuvinte despre mijloacele de transport a energiei electrice de la producător la consumator. Actualmente, în U.R.S.S., lungimea totală a liniilor de înaltă tensiune depășește 230 000 km! Au intrat în funcțiune o linie de transport cu curent continuu sub o tensiune de 800 000 V, prima din lume, ca și nenumărate linii cu curent alternativ sub o tensiune de 500 000 V. Totodată a fost realizat un sistem de interconexiune unificat destinat părții europene a U.R.S.S., care reunește trei dintre cele mai puternice sisteme de interconexiune: Centru, Sud și Ural.

CALITATEA PRODUSELOR

Simbolul garanției

Porțelanul de Sevres, sticla de Murano sau dantelele de Valenciennes — ca să nu cităm decît cîteva dintre produsele cele mai cunoscute publicului larg — au fost întotdeauna un fel de etalon pentru creațiile ramurii respective, iar semnul distinctiv al fabricii, un simbol al calității ireproșabile. Marcarea celor mai reușite produse n-a fost abandonată nici în zilele noastre, cu toate că, în comparație cu cea manuală, producția în serie ridică în această privință probleme uneori mai greu de rezolvat.

Douăzeci și cinci de țări folosesc azi semne distinctive de calitate. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că orice firmă are dreptul să le aplice din proprie inițiativă. În Japonia, de exemplu, semnul de „cea mai bună calitate“ îl acordă o comisie specială, iar întreprinderile care capătă dreptul de a-l aplica sînt datorate să ofere pieței numai produse corespunzătoare înaltei aprecieri. În caz contrar sînt amendate.

Semnul calității superioare (proiect)

Semnul calității (proiect)

O recentă hotărîre a Comitetului de stat pentru standarde, măsuri și aparate de măsurat din U.R.S.S. a făcut cunoscut că și în Uniunea Sovietică se introduce sistemul de atestare a calității mărfurilor. Vor fi adoptate, astfel, două simboluri: unul se va aplica produselor corespunzătoare nivelului standardelor sovietice și produselor analoge din alte țări, celălalt produselor care depășesc standardele de stat și cele mai bune mărfuri de pe piața mondială.

În momentul de față sistemul de atestare se experimentează în 55 de întreprinderi cu profiluri diferite din Moscova, care au și supus expertizei peste 170 de produse, începînd cu strunguri automate și terminînd cu ciocolata.

TRANSPORTURI

Avioane pentru export

Datorită tehnicității sale înalte producția aeronautică este considerată ca un indice important al nivelului industrial, științific și tehnic al unei țări.

Într-un articol publicat recent și intitulat „Avioane de linie sovietice pentru export“, revista internațională de aeronautică și astronautică „Interavia“, care apare la Paris, scrie printre altele:

Observatorul obiectiv a putut remarca că Rusia a intrat în cursa mondială pentru progresul aviației și că ea consacră acestei cauze eforturi tot mai intense. Singura companie din lume care dispune, la sfîrșitul anului 1965 de un parc compus din 8 tipuri diferite de avioane cu reacție, „Aeroflot“ posedă deasemenea alte 4 tipuri echipate cu motoare cu piston, șase modele de elicoptere, fiecare din ele destinat unor misiuni diferite și numeroase tipuri de avioane de antrenament.

Avionul „An-12“ este destinat pentru transporturi mixte de mărfuri și pasageri. Fiind echipat cu un tren de aterizare cu o rezistență sporită, poate folosi piste sumare amenajate, fapt care îl face foarte potrivit pentru legăturile cu zonele depărtate și greu accesibile altor mijloace de transport. „An-12“ a dat deplină satisfacție în transportul de mașini agricole, utilaje de construcție, expediții geologice, aprovizionarea expedițiilor polare etc.

Avionul „An-24“ este un biturbopropulsor, asigură transporturile interurbane de călători și necesită piste amenajate sumare. El are o serie de caracteristici tehnice foarte interesante: un raport putere/greutate mai mare de 20 la sută, ceea ce îi permite să decoleze cu ușurință și de pe aeroporturi aflate la mare altitudine. Execuția foarte modernă și folosirea la un procent ridicat a maselor plastice și apreciată de cercurile de specialitate ca fiind un succes al constructorilor sovietici.

Avionul „Tu-134“ este o variantă ameliorată a tipului „Tu-124“. El este rentabil în exploatarea pe linii cu escale cuprinse între 500 și 3 000 km. Printre perfecționările aduse față de tipul inițial, menționăm izolarea fonică superioară, care face slab perceptibil zgomotul celor două turboreactoare de tip Soloviev și un tren de aterizare principal cu opt roți prevăzută cu pneuri de joasă presiune.

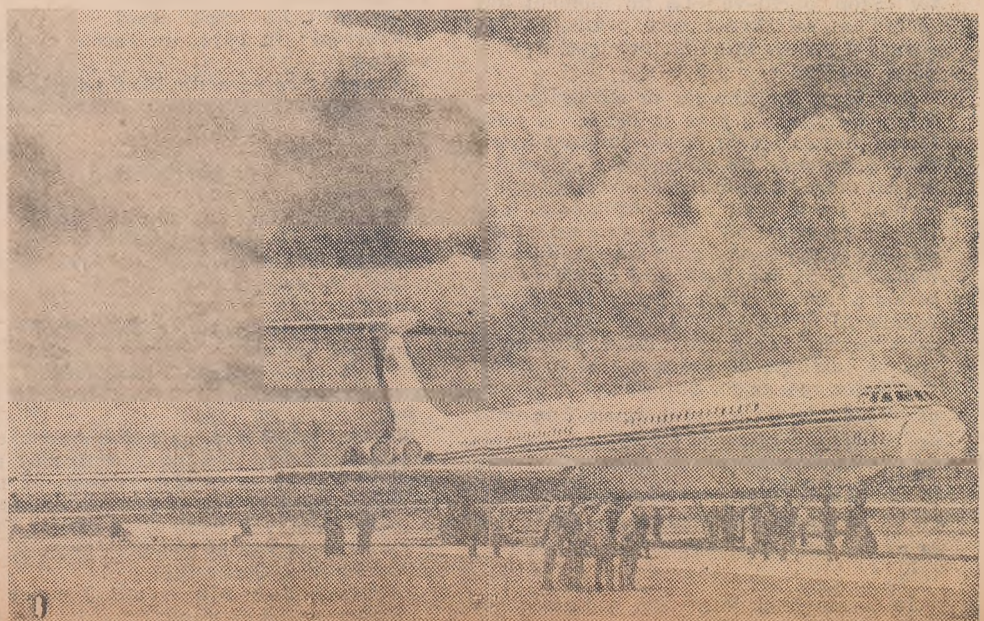
Avionul „Il-18“ este folosit pe scară largă pe liniile internaționale ale Aeroflotului precum și de alte companii aeriene din 12 țări. Varianta nouă, cu fuselajul alungit transportă 125 călători. El este dotat cu dispozitive de pilotare automată pînă la altitudinea minimă de 30 m, fapt care îl face utilizabil pe orice stare atmosferică, în deplină securitate de zbor.

„Il-62“ echipat cu patru reactoare este un colos de 157 tone; pentru omologarea lui s-au făcut timp de trei ani cele mai minuțioase probe, astfel că acum este considerat ca cel mai sigur aparat de acest tip aflat pe piața mondială.

„Il-62“ posedă un aparat modern de altimetru-radar pentru detectarea furtunilor și reprezentarea reliefului, a cărui eficacitate este sporită printr-un reflector de antenă de mare diametru.

Cu o sarcină utilă de 57 la sută din greutatea maximă la decolare, „Il-18“ constituie replica sovietică la avioanele de pasageri americane cele mai perfecționate aflate în prezent în exploatare, de tipul „Boeing 707“ și „Douglas DC 8“ pe care, în anumite privințe, le depășește.

(După „Interavia“, Paris)

Avionul „Il-62“

Un aventurier în sutană — RASPUTIN

(VI)

Procesul milionului

Foarte recent, ziarele din întreaga lume au amintit din nou despre prințul Felix Iusupov care, la 29 decembrie 1916, l-a ucis pe Grigori Rasputin, sinistrul mentor al ultimului țar.

La 14 octombrie 1965, prințul a putut fi într-adevăr văzut în camera nr. 355 a Tribunalului suprem al statului New York. Împovărat de ani, venise de la Paris pentru a susține procesul intentat companiei de radio și televiziune „Columbia Broadcasting System” (C.B.S.) care, acum mai bine de doi ani a prezentat un film despre asasinarea lui Rasputin. Pledind pentru a obține o despăgubire de un milion și jumătate de dolari, prințul a făcut să reinvie în fața instanței una din cele mai zguduitoare pagini din istoria ultimilor ani ai Rusiei țariste.

În vîrstă astăzi de 78 de ani, F. F. Iusupov părea să sufere de scleroză, cum afirmă ziariștii americani. Numai ținuta mîndră și conturul fin al craniului aminteau însă de originea lui aristocratică. Herbert Zelenko, fost deputat în Congresul S.U.A. trebuia să vorbească foarte tare și să gesticuleze pentru a se face auzit și înțeles de bătrîn care a pierdut acuitatea auzului. Și cu toate că Iusupov nu se descurcă prea bine în limba engleză, judecătorul Waltmade nu l-a lăsat să beneficieze de oficiile unui traducător. Într-una din primele bănci pentru public se afla o bătrînă schioapă, cu un baston în mînă. De sub sprîncenele-i dese priveau doi ochi inteligenți și încă vioi. Era Irina Iusupova, soția prințului.

Irina Iusupova nu venise numai spre a-l asista pe prinț ci era ea însăși parte în proces. Căci Felix Iusupov dăduse în judecată realizatorii filmului și compania C.B.S. tocmai pentru „imixtiune în viața sa particulară” și pentru o aluzie jignitoare care voise să insinueze că, atunci cînd îl ademenise pe Rasputin în palatul său din Petrograd, se folosise de frumoașa lui soție ca de o „nadă sexuală”.

Printre cei care populau băncile pentru public se aflau destui înși ciudați. Era, de de pildă, un bărbat voinic, cu o chică mare și barbă căruntă, răsfirată care aducea foarte bine cu un negustor ambulant. Cînd m-am apropiat de el, a refuzat categoric să stea de vorbă cu mine pretinzînd că nu e rus. Doi fotografi luptau din răsputeri să-l convingă să se fotografieze, susținînd că e leit Rasputin. Mai întîi insul a stat la îndoială: să se arate jignit sau să primească? Dar la ce i-ar fi folosit dacă s-ar fi arătat jignit. Așa încît, în cele din urmă, a primit. Un altul, într-un palton negru, cu ochi de morfinoman, îi tot făcea mereu temenele lui Iusupov de cîte ori acesta trecea pe coridor în pauzele dintre ședințe. O doamnă cu un bust impresionant era acoperită toată de insigne, de la pălăria tiroleză pînă la talie. Insignele făceau propagandă pentru candidatul democraților la postul de primar al New York-ului; una mai mare chema imperativ: Stop, opriți-vă! La un moment dat, făcînd un salt brusc spre prințul grăbit, femeia îi strînse mîna iar prințesei îi dăruî două insigne.

Am făcut imprudența să mă apropiu de dînsa. Emoționată pînă la lacrimi și mestecînd mereu gumă, mi-a împuiat capul cu o sumedenie de confesiuni: „Prințul e un om mare. A apărut, ca un ostaș, tronul țarului. I s-a făcut atîta publicitate, încît trebuie neapărat să cîștige procesul. Știți, mie îmi place foarte mult istoria. Sint din Kentucky. Și, mai ales, sint prima femeie care am candidat pentru postul de vicepreședinte al S.U.A. Am în vine patruzeci și două la sută de sînge indian. Dumneata știi, se înțelege, că indienii sint originari din Rusia, mai exact din Mongolia, dar au venit prin Rusia. Cînd a murit Churchill, am telefonat tuturor la Cincinnati chemîndu-i la înmormîntare. În 1946 am invitat-o la Cincinnati chiar pe însăși regina Angliei, ca să asiste la niște curse de cai. Și prințul, e atît de nobil, și seamănă leit cu tata...”

În cursul celei de a patra ședințe a tribunalului, Felix Iusupov a vorbit despre

împrejurările în care l-a ucis pe Rasputin. Avocatul Herbert Zelenko îl asalta mereu cu întrebări, nu pentru că Iusupov nu ar fi vrut să-și ajute apărătorul, ci pentru că bătrînul aproape că nu-și mai amintea de noaptea de decembrie despre care s-au scris zeci de cărți în nenumărate limbi. Aproape după fiecare întrebare a lui Zelenko, Carlton Aldridge, apărătorul companiei C.B.S., se repezea cu un val de proteste și de fiecare dată judecătorul trebuia să intervină ca să-l potolească.

Avocatul: Puteți să ne vorbiți despre felul cum ați pus la cale asasinatul?

Iusupov: Hotărîsem să-l ademenim pe Rasputin la mine acasă.

Avocatul: Ne mai puteți da și alte amănunte, prințe?

Iusupov: Voiam să-l asasinăm.

Avocatul: Cum a nume?

Iusupov: Să-l otrăvim.

Avocatul: Cum să-l otrăviți?

Iusupov n-a înțeles întrebarea. Zelenko l-a lămurit că voia să știe de ce fel de otrăvă s-au folosit?

Iusupov (după cîteva clipe de gîndire): Nu-mi amintesc ce otrăvă am folosit.

Avocatul: Unde aveți de gînd să vă puneți planul în aplicare?

Iusupov: La mine acasă.

Avocatul: În care din casele dumneavoastră?

Iusupov: În casa din Sankt-Petersburg.

Avocatul: Cine l-a adus la dumneavoastră acasă?

Iusupov: Eu.

Avocatul: Cu automobilul?

Iusupov: Da.

Avocatul: Cine era la volanul mașinii?

Iusupov: Doctorul Lazovert.

Avocatul: Rasputin mai fusese pînă atunci în casa dumneavoastră?

Iusupov: De multe ori!

Avocatul: Unde stătea Rasputin?

Iusupov pronunța adresa clar, silabisind: Go-ro-ho-va-ia. Stenograful, judecătorii și traducătorii și-o notară în engleză.

Reconstituirea era, aș putea spune, chinătoare pentru Iusupov. Pentru a cita oară răsuna, — de data aceasta în sala tribunalului din New York — amănunte care odinioară făcuseră atîta vîlvă? Pentru a cita oară erau răsfoite paginile îngălbenite ale trecutului?

...Trecuse de miezul nopții. Iusupov și Lazovert veniseră după Rasputin cu mașina. Starețul își exprimă dorința de a

Semianalfabet,
desfrînat și hoț,
călugărul
de la Pokrovsk
a fost timp de
un deceniu un fel
de „suprațar” al Rusiei

merge la restaurantul țiganilor, dar Iusupov îl convinge să-i facă o vizită în palatul de pe Moika. Ajunși acolo, se instalează în sufragerie; nu în sufrageria obișnuită a palatului, ci într-o încăpere amenajată în mod special la subsol. Doctorul Lazovert preparase otrava din vreme și o introdusese în prăjituri, în vin și în ceai. Marele duce Dimitri Pavlovici și Purișkevici se aflau într-o încăpere de sus. Puseseră patefonul și muzica răzbătea pînă jos...

— Ce s-a cîntat? îl intrerupe Zelenko pe Iusupov.

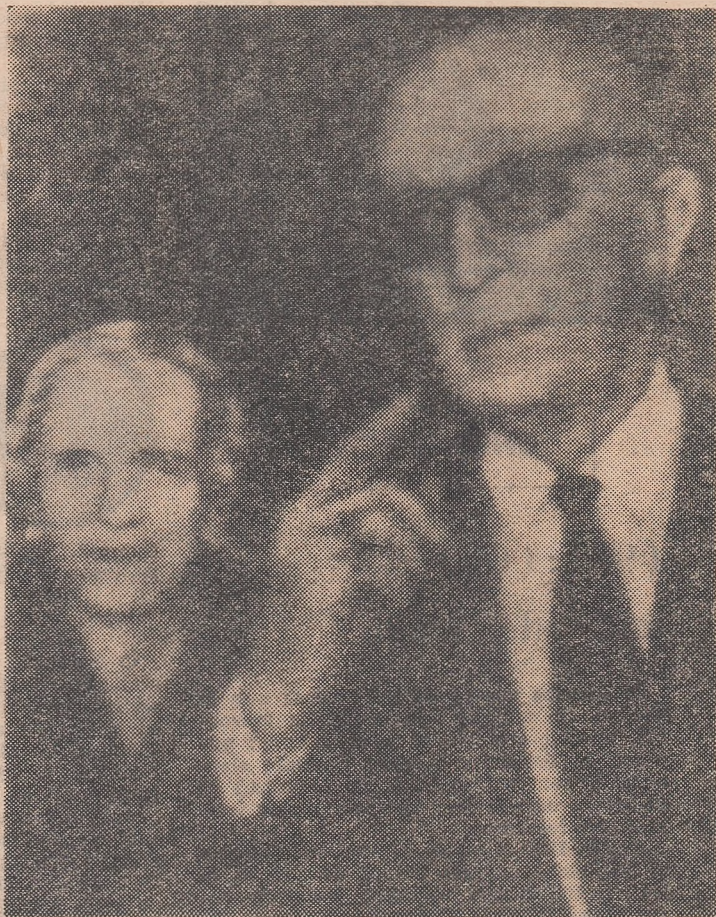
Răspunsul, ca și zîmbetul lui Iusupov, vin pe neașteptate:

— „Yankey Doodle Dandy”...

Rumoare în sală.

Într-adevăr, lui Rasputin îi plăcea cîntecul ăsta american. Ce s-a întîmplat mai departe? Rasputin l-a rugat să cînte și Iusupov l-a îndeplinit dorința.

— Și mai departe? nu se lasă avocatul Zelenko.

Soția Iusupov în sala de ședințe a tribunalului din New York

Rasputin a băut ceaiul și vinul otrăvit și a mîncat prăjiturile otrăvite.

Avocatul: Și cum s-a comportat după toate astea?

Iusupov: S-a dus în cabinetul de toaletă.

Otrava în doze mortale n-a avut efect asupra lui Rasputin, cu toate că părea bolnav și beat. Sus, zgomotul se întetise

Nori deși și fugărindu-se repede pe cer ascundeau luna cu intermitențe. Un vînt tăios cu direcția est-nord-est, mătura valurile cu 15 metri pe secundă. Scuturată de un tangaj puternic, o escadră de portavioane japoneze, avînd la bord 360 de avioane lansatorile, se îndreptă cu toată viteza spre insulele Hawaii.

Peste cîteva minute avea să se lumineze de ziua. În 1941, ziua de 7 decembrie cădea într-o duminică...

Citiți cu începere din numărul viitor reportajul:

**ATAAC LA
PEARL HARBOUR**
de EV. KONDRATIEV

și Rasputin întrebă cine se afla acolo. Iusupov îi spuse că soția lui avea invitați (în realitate soția lui Iusupov nu se afla la Petersburg). Apoi băură din nou. Rasputin vin otrăvit, Iusupov vin fără otrăvă. După care Iusupov se duse la prietenii lui iar Rasputin rămase în sufragerie de la subsol, fără să bănuiască nimic. Complotiștii se mirară aflînd că otrăvnu-și făcuse efectul. Dimitri Pavlovici îi dădu lui Iusupov un revolver. Iusupov coborî, cu revolverul în buzunar. Pe Rasputin îl găsi instalat într-un fotoliu și trase în el.

Avocatul: De cîte ori ați tras?

Iusupov, după un timp de gîndire: Două ori...

...După terminarea ședinței, cînd Iusupov părăsea sala sprijinit de doi însoțitori, m-am apropiat de el. Dar, înainte de a putea scoate o vorbă, o doamnă severă din anturajul lui, m-a repezit:

— Nici un fel de discuții!

Pe stradă, în fața clădirii tribunalului mi-am reînnoit tentativa.

— Nici un fel de discuții! m-a între rupt aceeași doamnă categorică. Așa cum m-am mulțumit să-i privesc pe Iusupov pozînd cu plăcere numeroșilor fotografi și operatori de cinema. Iusupova s sprijinea într-un baston iar prințul, drept ca lumina, împărțea zîmbete generoase. Apoi un Cadillac negru trase lîng trotuar și șoferul îi instală în mașină.

Seara am telefonat la hotelul „Sheraton East”. Numele meu rusesc și-a făcut efectul. În receptor am auzit vocea bătrînească, crăpată parcă de ani, a lui Iusupov. I-am spus cine sint și l-am rugat să-mi acorde o întrevedere. În principiu, bătrînul a fost de acord, dar mi-a spus că nu se putea întîlni cu nimeni pînă la terminarea procesului. Dar cînd se va termina?

— Cu ei nu poți ști niciodată, mi-a răspuns el cu o umbră de ironie. Și contînuă rîzînd de-a binelea:

— Ne păzesc cu strășnicie... Sint cîte niște cerberi... Știți, în momentul de față nici eu, nici soția mea nu mai avem clipă liberă...

Cine sint acești „ei”? Probabil că și avocatul Herbert Zelenko, și asistenta lui specializată în procesele privind „imixtiunile în viața personală”, și doamna categorică cu al ei „Nici un fel de discuții!”...

În camera nr. 355 mirosea a senzații. Dar pe noi ne-a interesat nu procesul, sine, ci istoria. Căci procesul de la New York a aruncat din nou lumină, fie ea slabă, asupra unei pagini din istoria țarismului. Acea noapte de decembrie de pe Moika n-a putut salva tronul. Ce drept însă i-a ajutat pe Iusupovi să se refacă după pierderea întinselor lor mîși. Ei trăiesc astăzi de pe urma uciderii lui Rasputin. În 1934 un tribunal din Londra a dat cîștig de cauză Irinei Iusupova, într-un proces similar, acordîndu-i 125 000 de dolari. Se pare că prințul considerat acum că îi venise și lui rădîdul...

S. Kondrașov

Correspondentul ziarului „Izvestia”

N. R. După cum relatează ziarul, tribunalul din New York nu i-a dat prințului Iusupov cîștig de cauză.

Ultimul film al lui Urbanski

S-a încheiat tragic o carieră care a dăruit multe clipe de bucurie artistică spectatorilor sovietici și străini. Evgheni Urbanski a murit ca un ostaș la datorie, în timpul turnării ultimului său film „Directorul”. Un grav accident de automobil a pus punct în chip absurd unei vieți nobile și întregre, în plină tinerețe și putere creatoare.

Urbanski a adus în cinematograful sovietic tema lui: tema croului puternic și cinstit, credincios idealului său de viață. Primul lui personaj, Vasili Gubanov din „Comunistul”, s-a impus ca o adevărată intruchipare a bărbăției, forței și rezistenței unui soldat de rind al partidului.

Aceeași putere interioară și vitalitate s-au revărsat generos în cadrul și în următorul său rol, invalidul Vasili din „Balada soldatului”, transformând, după cum mărturisise regizorul Grigori Ciuhrai, micul episod într-o parte centrală a filmului. În celălalt film al lui Ciuhrai, „Cer senin”, Evgheni Urbanski a fost nu numai interpretul rolului principal, pilotul Astahov, ci și coautor. De o impresionantă integritate, actorul nu suportă nota falsă. El nu putea rosti un text în care nu credea. De aceea, înainte de filmare căuta uneori îndelung fraza adevărată, exactă. Multe replici din „Cer senin” îi aparțin lui Urbanski.

Un adevărat maestru, capabil să creeze un caracter complex, s-a arătat Urbanski și în rolul șoferului Proniakin din filmul „Marele minereu”, care n-a rulat încă pe ecranele noastre.

Distribuirea lui în astfel de roluri nu a fost întâmplătoare. Existau admirabile echivalențe între personalitatea lui de om și actor și aceea a personajelor interpretate. De o frumusețe virilă, respirând calm, încredere, siguranță, forță fizică și morală și o imensă dragoste de viață, atât de nedrept nesocotită de voința destinului, artistul era talmăcitorul ideal al celor mai nobile trăsături omenești.

Ultimul lui rol, Alexei Zvorikin din „Directorul”, se înscrie pe aceeași linie. Filmul este o istorie concentrată a Țării sovietice, a anilor grei și eroici ai revoluției, a primilor pași ai industrializării, o istorie a victoriilor ei, prezentată prin biografia unui om. Omul acesta străbate un drum lung și greu, de la existența anonimă a unui soldat marină pînă la situația de director al unei mari uzine din Moscova. Acest drum este baraj de multe piedici, dar Alexei Zvorikin se arată capabil să le înlăture fiindcă este puternic, capabil, talentat.

Filmul nu a fost terminat. Moartea tragică a interpretului principal, care abia împlinise 33 de ani, a întrerupt brutal turnarea. Și probabil că ea nu va mai fi reluată. Dar chiar așa, incomplet, materialul filmat pînă acum întregeste imaginea unui mare artist.

zice prezențele străine pe platou. Totuși, câteva indiscreții au răzbătut, și ele ne dau motive să credem că nu peste mult timp, vom vedea opera cea mai angajată, cea mai dificilă din cariera talentatului regizor italian.

Ideea filmului i-a venit pe neașteptate. Și în numai câteva zile ea a fost articulată într-un subiect cinematografic. Ca întotdeauna, regizorul a desenat și a decupat figurile protagonistilor, pentru a le avea mereu în fața ochilor în timpul lucrului la subiect.

După mici modificări și adaosuri, acțiunea și ideea filmului au fost definitive pe cinci coli de hîrtie, pe care Fellini n-a scris deocamdată nici un titlu. Noul film nu va fi în culori (ca „Giulietta și spiritele”), ci într-un alb-negru foarte realist, de tipul stilului fotografic ziaristic.

Se cunoaște totuși un titlu, provizoriu, al peliculei: „Univers absurd”. Dar regizorul nu intenționează să se oprească la el și folosirea lui e dictată doar de exigențe de lucru. „Univers absurd” este de fapt un roman fantastic al scriitorului Frederick Behan, pe care Fellini a vrut să-l ecranizeze în 1956. Producătorul Dino de Laurentiis, pentru care Fellini lucra atunci (tocmai terminase „Noaptea Cabiriei”) a cumpărat toate drepturile de ecranizare, însă proiectul n-a fost realizat.

Dar noul film nu are nici o legătură cu acest vechi proiect. Despre subiect, după cum am mai spus, se cunosc foarte puține date. Se știe doar că el se va petrece într-o realitate diferită de a noastră. Cu toate acestea, acțiunea va fi clasică, cu personaje precis conturate și cu o dezvoltare romanescă. Filmul va evita trăsăturile formaliste și divagațiile fantastice, fiind realizat într-un stil aspru și direct, un fel de neorealism care s-a coapt în acești ani, de la „Dolce vita” la „Giulietta și spiritele”.

Tocmai pe această linie pelicula va fi o aprofundare a ideii morale pe care regizorul a trasat-o în toate filmele lui. Va fi — se spune — o operă „dură”, severă, riguroasă, fără nici o concesie făcută spectaculosului. Un film de o factură absolut nouă, la care Federico Fellini lucrează cu entuziasm.

Rolurile principale vor fi interpretate de Marcello Mastroianni și Silvana Mangano.

A. I. Serebrov

Actrița Viktoria Fiodorova, care a debutat în filmul „Doi îndrăgostiți”

● Franțuzoica Yvette și letonul Georges, care s-au cunoscut în Spania în zilele singerosului război civil, sînt eroii filmului artistic „Nocturnă”. El se turnează în studioul din Riga pe baza unei nuvele a scriitorului Jan Griva, care a luptat în Spania. Regizorul filmului este R. Goriaev, operator G. Skulte. Rolul lui Georges este interpretat de actorul leton Gunar Cylinski, iar rolul Yvettei de actrița poloneză Pola Rakva.

● Grigori Roșal a terminat filmul panoramic în culori, cu sunet stereofonic, „Un an cit o viață”. Scenariul a fost scris de el în colaborare cu scriitoarea Galina Serebriakova, pe motivele primei părți a romanului ei „Răpirea focului”. Distribuția: I. Kvașa, Rufina Nifontova, Vasili Livanov, Klara Luciko, A. Mironov, Nikita Mihalkov și alții. Operator, Leonid Kosmatov, cu care Roșal a lucrat și la trilogia „Calvarul”.

● Poetului-erou tatar Musa Djailil îi este consacrat scenariul „Caietul de la Moabit”, care va intra în producție la „Lenfilm”.

Violoncelistul Mstislav Rostropovici

MUZICĂ

Ecoul unui turneu

Orchestra simfonică a Filarmonicii din Moscova, avind ca dirijori pe Kirill Kondrașin, Evgheni Svetlanov și David Oistrach și ca soliști pe Galina Vișnevskaja, David și Igor Oistrach și Mstislav Rostropovici, a întreprins un lung turneu în Statele Unite ale Americii, turneu care a înglobat un mare număr de orașe: Philadelphia, Boston, Washington, New York, Hartford, Louisville, Springfield, Detroit, Cleveland.

Seria de concerte sustinute s-a bucurat de un succes deplin, orchestra cucerindu-și o traică reputație atât în rîndul publicului larg, cît și al specialiștilor.

Deosebit de apreciată a fost interpretarea dată operelor compozitorilor slavi. Criticul muzical Daniel Webster a scris în „Philadelphia Inquirer” că orchestra „vădește o înclinație specială pentru muzica rusă, talmăcind publicului american pe Șostakovici și Balakirev exact așa cum sînt auziți în Rusia”. Louis Biancolli, unul dintre cei mai competenți cronicari muzicali din S.U.A., a subliniat în „New York World Telegram” că „numai orchestra simfonică din Moscova poate electriza așa publicul interpretînd muzica lui Ceaikovski și Dvorak”. Iar „Journal American” a apreciat maniera dirijorală a lui Kondrașin ca „plină de virtuozitate și romantism”. Evgheni Svetlanov a înregistrat un remarcabil succes mai ales cu Simfonia a IV-a de Șostakovici și Simfonia a IX-a de Mahler.

Publicul american a făcut o primire deosebit de călduroasă „duetului” de familie David și Igor Oistrach — primul producîndu-se ca solist și dirijor, al doilea ca solist. În programele sustinute de ei la Carnegie-Hall din New York, au figurat, printre altele, Concertul pentru vioară și orchestră de Ceaikovski, Concertul nr. 4 pentru vioară de Mozart, Dublul concert de Bach și Concertul pentru vioară de Brahms. Despre ultimul, Louis Biancolli a scris că s-a bucurat de „o interpretare legendară. Oistrach-tatăl, în calitate de dirijor, a asigurat solistului un acompaniament pe care și l-ar dori cei mai mari violoniști din lume; iar vioara lui Oistrach-fiul a sunat de data aceasta mai bine și mai expresiv ca oricînd. O interpretare realment înaripată, zguduitoare prin puritatea ei cerească”.

Galina Vișnevskaja este o oaspete mereu dorit în America. Arta ei, care după părerea generală „vrăjește auditoriul”, i-a cucerit și de data aceasta pe melomanii americani.

„Numele lui Mstislav Rostropovici — a scris „Journal American” — este rostit cu evlavie”. Într-adevăr, aparițiile violoncelistului sovietic au stîrnit în sală furtuni de aplauze și o avalanșă de „supercomplimente” în cronicile muzicale.

În actualul turneu în S.U.A. orchestra simfonică din Moscova l-a avut de trei ori ca solist pe tînărul pianist american Van Cliburn. Faptul acesta a purtat o semnificație deosebită, căreia publicul american i-a răspuns cu o emoție sinceră și profundă. Van Cliburn este legat printr-o strînsă prietenie de orchestra moscovită și de dirijorul Kirill Kondrașin, cu care a cîntat acum cîțiva ani, cînd a cucerit premiul I la concursul „Ceaikovski”. America știe lucrul acesta, nu-l uită și îl prețuiește așa cum se cuvine. De aceea concertele lui Van Cliburn cu orchestra simfonică din Moscova pe pămîntul american au fost așteptate cu nerăbdare și înțimpinate cu entuziasm. Van Cliburn a interpretat, bineînțeles, Concertul pentru pian al lui Ceaikovski, care l-a făcut ce-

lebru, și Concertul nr. 3 de Rahmaninov. Colaborarea aceasta a strîns și mai tare firele vechii prietenii și a oferit melomanilor o adevărată sărbătoare artistică.

● Sedința consiliului științific al Conservatorului din Leningrad, consacrată centenarului nașterii lui Alexandr Glazunov, a avut ca oaspete de onoare pe fiica compozitorului, Elena Glazunova-Günther. Ea a venit de la München pentru a lua parte la solemnitate.

Elena Glazunova-Günther a dăruit Conservatorului masca mortuară și câteva fotografii rare din ultima perioadă a vieții celebrului ei părinte.

Solemnitatea a avut loc chiar în sala care poartă numele compozitorului și a fost urmată de un concert din lucrările lui.

LA RAMPĂ POEZIA

Un spectacol cu doi Serghei

Dincolo de datele comemorative, Serghei Esenin este o permanentă vie în conștiința compatrioților săi. La multiplele căi de răspundere a poeziei lui în cercuri cît mai largi de cititori, s-a adăugat de curînd încă una: un spectacol literar unitar, liric și romantic, elegant și armonios, al cărui autor și singur protagonist este actorul Serghei Balașov. Balașov s-a consacrat versului. El s-a impus ca un admirabil recitator, capabil să redea în cele mai fine nuanțe strălucirea comorilor poeziei sovietice și universale.

Noua lui compoziție, închinată lui Esenin, se intitulează „Anotimpuri” și este o atentă și delicată incursiune în universul unei mari sensibilități.

Spectacolul începe cu acordul de bază al lirei eseniniene — tristețea, insatisfacția, întrebările adresate destinului. Și pe măsură ce înaintează în adîncimea acestui univers, Balașov dezvăluie spectatoriilor unghiuri noi, orizonturi noi, teme noi. Nu, Esenin n-a fost preocupat numai de tristețile și nemulțumirile lui. Cu mult mai mult decît propria-i soartă, l-a apăsă și l-a îndurerat soarta vechii Rusii, pe care a cîntat-o și a plîns-o ca un fiu iubitor. Cielul de poezii închinat peisajului rusesc, cu aromele și culorile lui, este de o neegalată frumusețe.

Forța fierbinte a vieții noi nu l-a lăsat de o parte pe poet. Ea l-a atras, l-a purtat spre culmi noi, spre maturitate. De aceea „Serisoarea către o femeie” — admirabil exemplu de contopire a liricii cetățenești și intime — ocupă în compoziția lui Serghei Balașov un loc important. Și ca o incununare a celei mai luminoase teme din creația poetului, în „Anotimpuri” răsună cuvintele lui Esenin despre „Căpitănelul Pămîntului”, despre Lenin. Ele sînt mărturia unui mare devotament în devenire pentru o cauză nobilă.

Și abia după acest zbor spre țeluri limpezii, ca un simbol al dramei care pînă la urmă n-a putut fi biruită, urmează poemul „Omul negru”, pe care, după cum atestă presa sovietică, actorul îl recită cu o zguduitoare profunzime psihologică.

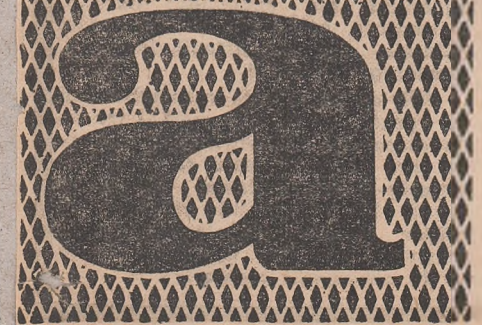
Ultimul acord al spectacolului — versurile închinat lui Pușkin — este luminos, sonor, ca o demnă însoțire a poetului în drumul lui spre nemurire.

„Univers absurd”?

În mod normal regizorul italian Federico Fellini lasă să treacă mult timp între un film și altul. Gestația subiectelor lui e lungă și laborioasă. Înainte de a se apuca de o nouă peliculă, trebuie să o fi „digerat” complet pe precedentă, să se fi desprins de ea, să o fi uitat.

De data aceasta lucrurile s-au petrecut altfel. „Giulietta și spiritele” nu era încă definitiv pus la punct și nu apăruse pe ecran, cînd Fellini a început să lucreze la un alt film. Bineînțeles — cum s-a întîmplat de fiecare dată — în cel mai mare secret. După cum se știe, Fellini refuză să vorbească despre filmele în lucru, inter-

arta

FIZICĂ

Reacții nucleare în mezoatomi

Zilele acestea ziarele au publicat știrea despre o importantă descoperire a unui grup de fizicieni români și sovietici care lucrează la Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna. Este vorba de punerea în evidență a unui fenomen nou în fizica nucleară care constă în modificarea barierei de fisură a mezoatomilor de plutoniu. În legătură cu acest eveniment publicăm mai jos relatarea cercetătorului științific principal Marius Petrașcu, care a condus experiențele din partea specialiștilor români.

Mezonul miu sau miuonul este o particulă a cărei interacție cu materia este foarte asemănătoare cu aceea a electronului. Cu toate acestea, mezonul miu este de două sute de ori mai greu decât electronul și tot spre deosebire de electron el este instabil, avind o viață care se măsoară cu milionimea dintr-o secundă. Când un miuon negativ cu o viteză suficient de mică ajunge în vecinătatea unui atom, el este captat de către acesta din urmă și se formează un mezoatom, adică un atom în care un electron este înlocuit printr-un mezon miu.

Mezoatomul se formează inițial într-o stare capabilă să emită în exterior energie, adică într-o stare excitată, cum se numește în fizică. Din starea excitată inițială, mezoatomul trece apoi în stări de energie din ce în ce mai mică, până când ajunge în așa-numita stare fundamentală. Fiecare din aceste treceri este însoțită de emisia unei cuante de energie. În cazul mezoatomilor grei, în trecerea dintre penultima stare excitată și starea fundamentală se eliberează o energie care înțepe 6 Mev și care e prin urmare suficientă, în unele cazuri, pentru a provoca unele reacții nucleare, cum ar fi de pildă emisia unui neutron sau, eventual, fisiunea nucleară. Starea fundamentală mezonică este o stare în care mezonul miu se mișcă pe o orbită foarte apropiată de nucleu, iar în elementele grele orbita trece chiar prin nucleu. Din această cauză, energia ultimei tranziții mezoatomice cu o probabilitate mare nu mai este emisă în exterior, sub forma unui foton gama, ci este transferată direct nucleului, provocând încălzirea acestuia. În urma încălzirii, rezultă una din reacțiile nucleare amintite mai sus.

Caracteristic pentru aceste reacții este timpul scurt în care ele apar din momentul captării mezonului pe prima stare

excitată mezoatomice. Intervalul de timp în care au loc toate trecerile mezoatomice, încălzirea nucleului și apariția reacției nucleare este mai mic decât o miliardime de secundă. În afară de acest proces nuclear, în care mezonul joacă numai un rol de catalizator, mai este posibilă o reacție care se realizează însă într-un timp cam de 100 de ori mai mare și în care mezonul miu dispăre, fiind captat de către un proton din nucleul atomic. Datorită faptului că cele două tipuri de reacții au timpurile lor caracteristice, ele pot fi ușor identificate, contribuțiile lor putând fi stabilite prin efectuarea unei analize în timp a reacțiilor în mezoatomi.

Recent, împreună cu cercetătorii români Viorel Cojocaru, Liviu Marinescu și Gheorghe Voiculescu și în colaborare cu cercetătorii sovietici Anatoli Ignatenko și Mihail Omelianenko am studiat la sincrociclotronul de la Dubna contribuția celor două mecanisme de reacții la fisiunea mezoatomului de plutoniu 239 . Rezultatele noastre experimentale arată o contribuție mult mai mare la plutoniu decât la nuclele învecinate a procesului în care mezonul are numai un rol de catalizator. Această comportare diferită a mezoatomilor învecinați a pus în evidență modificarea unor proprietăți nucleare, datorită prezenței mezonului în imediata vecinătate a nucleului.

Datorită timpului scurt în care au loc fisiunile provocate în principiu în decursul vieții sale, mezonul miu ar putea produce mai multe fisiuni de acest fel. De aceea este foarte interesant de cercetat experimental în continuare posibilitatea emisionii unui mezon de către fragmentul de fisiune excitată.

M. Petrașcu

Doctor în științe fizico-matematice

Veterinarul: — Știi, mi-am luat ceva de lucru acasă.

CHIMIE

Carne din petrol?

Parafrazind titlul unui roman care a făcut oarecare vîlvă acum cîțiva ani, putem spune și noi că omul nu trăiește numai cu piine, orez sau cartofi. Într-adevăr, el are neapărat nevoie și de proteine. Căci dacă hidrocarbonatele furnizează mașinii umane energia de care aceasta are nevoie, proteinele sînt absolut necesare pentru a-i menține eficiența și, mai mult, chiar pentru a o construi. Ele alcătuiesc într-adevăr „carnea” (adică țesuturile animale terestre sau acvatice), dar se găsește, în procentaje apreciabile și în vegetale.

Nu de mult, cu prilejul unui simpozion internațional, a fost pusă, însă, în lumină o situație ce va trebui luată în considerare cu toată seriozitatea: producția mondială de proteine a fost în 1958 de circa 20 de milioane de tone, dintre care 14 milioane de tone au fost consumate de numai o treime din populația lumii, restul de două treimi — în țările în curs de dezvoltare și teritoriile coloniale — trebuind să se mulțumească doar cu 6 milioane de tone.

Semnificația acestor cifre e ușor de desprins: o mare parte din omenire se hrănește prost, neindestulător. Și lucrurile s-ar putea complica și mai mult în viitor, dacă ținem seama că peste 35 de ani — adică în anul 2000 — populația globului va trece probabil de 6 miliarde de oameni.

Desigur, economiștii, sociologii și savanții de diverse specialități au dovedit în mod convingător că, dacă toate pămînturile arabile ar fi cultivate intensiv, s-ar putea obține o „recoltă” de proteine indestulătoare pentru 10 miliarde de oameni. Acest lucru presupune evident o fantastică producție de îngrășăminte și mașini agricole, ca și sporirea considerabilă a numărului de specialiști. După cum s-a vorbit și despre valorificarea intensivă a mărilor și oceanelor globului nostru ce ascund inepuizabile resurse alimentare.

Trei decenii sînt, totuși, prea puțin pentru a soluționa probleme de asemenea amploare. De aceea, în cercurile științifice internaționale începe să se discute cu tot mai multă insistență despre un nou și uriaș izvor de proteine: petrolul.

De mai multă vreme se știa că fermentii care se dezvoltă în hidrații de carbon (mai ales în melasă) sînt extrem de bogați în proteine. Cercetătorul german Felix Just a reușit, însă, să cultive fermenți pe un strat de hidrocarburi pure (care, spre deosebire de hidrații de carbon, nu conțin oxigen) din seria parafinelor. Rezultatele dobîndite de Just au fost duse mai departe de alți cercetători — occidentali și sovietici — care au demonstrat că hidrocarburi pot fi utilizate pentru producerea de proteine.

Proteinele obținute din petrol sînt bogate în principalii aminoacizi (componentii lor esențiali) și mai cu seamă în lizină. În plus, „petrofermenții” sau „petroproteinele” sînt bogate în vitamine din grupul B. Iar pentru cei care s-ar întreba, cumva, ce miros sau gust au aceste „petroproteine”, putem adăuga că ele sînt incolore și insipide. În consecință, pot fi manipulate în cele mai diverse modalități, de la „cîrnați” pînă la „extracte din carne”. Și nu este deloc exclus ca, în curînd, să auzim vorbindu-se de „carne praf”, așa cum se produce astăzi lapte praf.

Calculul preliminar arată că pentru a se dobîndi 20 de milioane tone de petroproteine pure — adică de trei ori mai mult decât obține astăzi omenirea din toate produsele de pește — ar fi nevoie de 40 de

Știința

milioane tone de petrol (la o producție anuală de 1250 milioane tone). Unii savanți nu ezită chiar să întrevadă vremea cînd ne vom întreba dacă să ardem sau să „mîncăm” petrolul.

V. Șcioglov

BIOLOGIE

Marea — mediu și medicament

Biologii sînt aproape unanimi aștăzi în a aprecia că oceanul este izvorul vieții pe pămînt. De asemenea, organismul omului are în constituția sa o mare cantitate de apă de aceeași compoziție cu cea marină, în care s-a arătat că celulele se comportă ca niște mici animale acvatice. Masa lichidă reprezintă 2/3 din greutatea întregului organism.

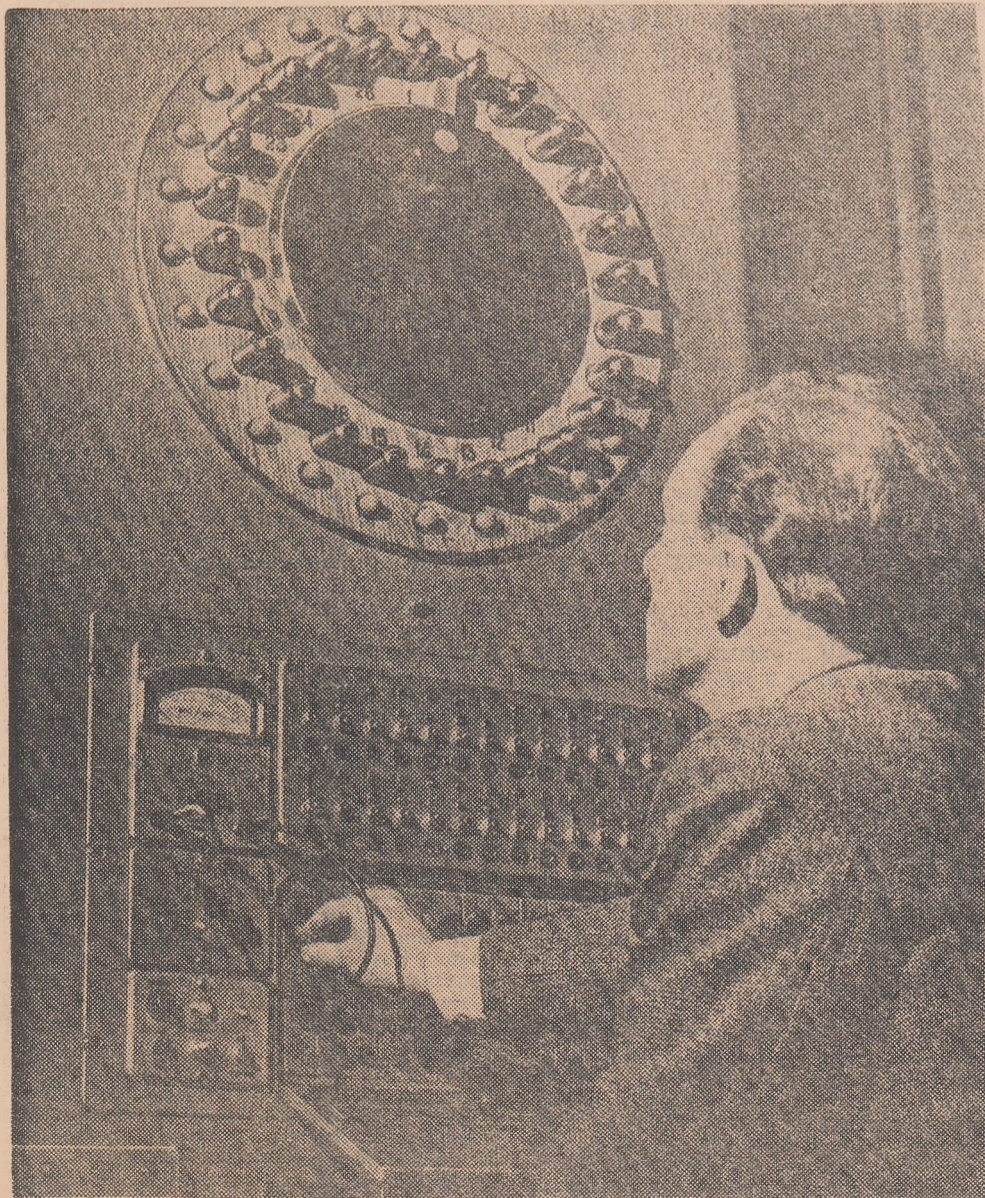
Că apa de mare are darul de a restabili echilibrul organismului unei viețuitoare o dovedesc următoarele experiențe. S-a inoculat apă de mare unui cîine care-și pierduse aproape tot singele. Spre uimirea celor prezenți cîinele a „înviat”, manifestînd chiar o exuberanță deosebită. Altă experiență: unui cîine, în greutate de 10 kg, în perfectă stare de sănătate i s-a inoculat o cantitate de peste 10 kg de apă de mare, fără ca ea să-i dăuneze cu ceva.

Multe maladii avînd drept cauză sau efect perturbări fizicochimice ale mediului interior, ar urma că, dacă se introduce în organismul bolnav apă de mare, rezultatele vor fi pozitive. Și, într-adevăr, făcîndu-se această „transfuzie” la un bolnav grav de tifos și la un sinucigaș cu acid oxalic, apa de mare i-a salvat.

Talasoterapia — tratamentul marin — nu cuprinde deci numai cura în stațiunile de pe litoral, plaja și apa de mare și folosirea algelor, a nisipului, a nămolului etc. Încă din 1936 s-a semnalat acțiunea bactericidă a apei de mare. Savanți francezi și sovietici au demonstrat apoi efectul ei puternic asupra bacteriilor de origine enterică, vehiculate de apa infectată.

În prezent, injecțiile cu apă de mare sînt folosite pe scară destul de largă. Astfel ele sînt administrate în cazuri de boli infecțioase ale copilului, tuberculoză pulmonară, afecțiuni ale sistemului digestiv, dermatoze, boli de femei, tulburări mintale, nevroze, astenii, insomnii, hemoragii grave etc.

Apa de mare este recomandabilă și pentru băut, căci duce, pare-se, la dispariția tulburărilor funcționale care dezechilibrează sistemul vegetativ și metabolismul hormonal, ajută în inflamațiile cronice ale căilor respiratorii, ale mucoaselor gastrice, în unele maladii alergice și în constipații cronice.

Instalație pentru măsurarea la distanță a radiației gama în centralele atomoelectrice

DREPT

Sherlock Holmes
electronic

Știut fiind că mașinile cibernetice pot prelua anumite funcții ale gândirii, era normal ca ele să fie adoptate și de către științele sociale. De când a fost înființată, în 1950, secția „Cibernetica și drept” de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. a cercetat o seamă de probleme interesante, necesare dezvoltării ulterioare a științelor juridice și aplicațiilor lor în practică.

La serviciul său de informații din Leningrad această secție a fost dotată cu instalații electronice de prelucrare a datelor. Din multitudinea legilor, mașina alege normele juridice valabile într-un anumit caz. Cum funcționează o asemenea „memorie” a textelor de lege? Mașinile se dă, în formă codificată, tot materialul legislativ necesar. Dintr-un index alfabetic al cuvintelor ea își alege apoi anumite cuvinte cheie cuprinse în întrebarea pusă. Concomitent copiază numărul fiecărei legi în care apare unul din aceste cuvinte. Cuvintele cheie sunt împărțite în trei grupe diferite. Dacă o lege cuprinde cel puțin un cuvânt din grupa I și unul din grupele II sau III, se consideră că legea respectivă are oarecare legătură cu întrebarea. Mașina trece acum la combinarea legilor cu cuvintele cheie și obține din ele nu numai codul de legi corespunzător, ci și fiecare paragraf în parte. După ce a aflat paragrafele cerute, mașina își întregeste activitatea prezentând textul lor tipărit integral.

Ca urmare a acestei prodigioase munci se naște întrebarea: cine lucrează cu mai multă siguranță — juristul sau mașina? Experiențele efectuate la Universitatea din Pittsburg (S.U.A.) au arătat că mașina răspunde corect la 97 la sută din întrebările ce i se pun, pe când un specialist bine cunoscut nu a putut numi cu certitudine 53 la sută din normele juridice căutate. Prof. D. A. Kerimov din Leningrad consideră însă că aceasta este numai una din laturile problemei și relevă faptul că în probleme juridice mai complicate (de pildă, descoperirea contradicțiilor, repetarea sau înconsecvența logică a normelor) mașina dă greș. Tocmai de aceea cercetătorii sovietici tind să elaboreze o metodă universală, care să poată rezolva în mod complex, cu ajutorul ciberneticii, problemele juridice sub toate aspectele lor. Printre premisele necesare și nerezolvate încă se numără: un limbaj special al informațiilor și un dicționar de simboluri, cu care să se poată stabili raporturile dintre diversele noțiuni juridice.

Pe măsură ce trece timpul, mașinile de calculat își dovedesc utilitatea în toate ramurile științelor juridice: drept penal, legislația muncii, statistica juridică etc. Pasionantă este aplicarea ciberneticii în criminalistică, mai cu seamă în dactiloscopia (identificarea amprentelor digitale). Oricât ar fi de priceput, expertul își pierde foarte mult timp cu identificarea fișelor dactiloscopice, operație în care întâmpină dificultăți considerabile. Problema se complică și mai mult atunci când o persoană trebuie identificată după amprenta unui singur deget. Acum patru ani un colectiv de criminaliști sovietici a creat primul model al unei mașini electronice capabile să compare într-un minut peste 100 000 de amprente digitale. De atunci mașina a intrat în uz, fiind folo-

sită, cu unele modificări și la expertize grafologice, care se făceau, pînă de curînd, de către specialiști numai pe baza impresiilor lor vizuale.

AEROLOGIE

Cineva, acolo sus,
mă lovește

Să spunem de la bun început: deși observat acum două decenii, fenomenul despre care va fi vorba pune întrebări la care știința nu știe încă să răspundă.

Primii au dat alarma operatorii de la pupitrele de comandă ale radiolocatoarelor, atunci cînd indicatoarele aparatelor au semnalat apariția bruscă, urmată de o dispariție la fel de rapidă, a unor escadrile necunoscute. Semnale similare — care, după cum s-a putut stabili, n-aveau nimic comun cu aviația — au fost înregistrate în Australia, America, India, Japonia. Undele radio lansate spre înălțimi continuă să fie reflectate de către ceea ce numim în mod obișnuit cer, ca și cînd undeva, acolo sus, ar exista un obstacol în calea lor.

Din 1950, de cînd a început studiarea acestui fenomen (botezat în glumă de cercetătorii americani „angels' echo”, ecoul îngerilor) au circulat câteva ipoteze referitoare la natura lui. Una dintre ele susține că pricina reflectării undelor radio ar putea fi insectele, semințele de plante împinse de vînt la altitudinile mari sau stolurile de păsări. Se știe doar că un singur pescăruș poate să reflecte semnalele la o distanță de 38 de kilometri. Pînă aici toate bune. Dar cercetătorii au reușit să demonstreze că enigmaticele ecouri apar chiar atunci cînd nu întîlnesc în cale insecte, păsări etc. Meteorologul american Planck, de exemplu, a obținut imagini fotografice clare ale ecourilor în perioade cînd apariția păsărilor era exclusă, iar cîțiva meteorologi sovietici au efectuat experiențe care au confirmat că invizibilele obstacole se mișcă deseori împotriva vin-

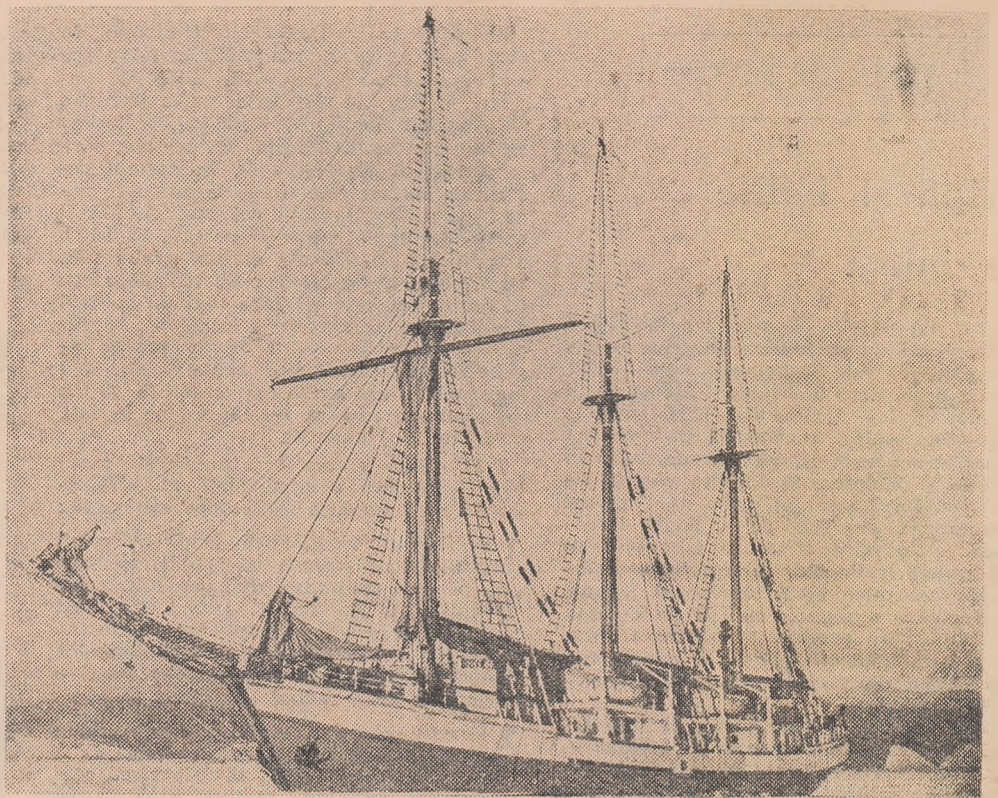
De ce se întorc semnalele? Giganticele „urechi” ascultă cu încordare, dar răspunsul nu vine încă...

tului. Iată de ce a cîștigat un număr tot mai mare de adepți o altă ipoteză, potrivit căreia „angels' echo” se produce din pricina neomogenității atmosferei.

Pătura străvezie a atmosferei s-a dovedit, cu acest prilej, un conglomerat alcătuit din incluziuni de aer rece și cald, umed și uscat iar calculele teoretice au arătat că reflectarea undelor radio s-ar putea produce la limitele dintre incluziuni. Ipoteza era plauzibilă. Primele experiențe n-au oferit, însă, nimic concret.

Coloquiul internațional de la Moscova, consacrat microstructurii atmosferei și influenței turbulențelor asupra răspîndirii undelor radio au confirmat existența în atmosferă a unor micropături, stabile în spațiu și timp. Dar, așa cum a demonstrat A. Cernikov, cercetător la Observatorul aerologic central de lângă Moscova, „angels' echo” trăiește cel mult zece minute. Dacă l-ar produce micropăturile stabile cum se explică existența lui efemeră? În plus, în laboratoarele aceluiași observator au fost obținute numeroase fotografii reprezentînd o aglomerare de mici puncte albe, înfățișarea obișnuită a aceluia ceva care reflectă radiounde. N-a reușit să aducă nimic nou nici radiometeorologul David Atlas, care pentru a identifica obstacolele a folosit aparate atît de puternice încît a putut observa o muscă la o distanță de zece kilometri.

La ora actuală la Institutul de aerologie de lângă Moscova se caută metode noi pentru elucidarea enigmei. Totul trebuie luat de la început...

Goleta „Zarea”, una din navele sovietice destinate cercetării științifice.

OCEANOLOGIE

Călătoria
unui institut plutitor

Recent, în Uniunea Sovietică s-a înalțat din călătoria întreprinsă în latitudinile sudice ale Atlanticului nava „Academician Knipovici”, avînd la bord o expediție științifică organizată de Institutul sovietic de cercetări în domeniul pescuitului și oceanografiei. Timp de aproape șapte luni, membrii expediției au studiat productivitatea biologică, precum și posibilitățile pe care le oferă pentru pescuit apele Atlanticului de sud.

Despre nava „Academician Knipovici” se poate spune că este un adevărat institut plutitor. La bordul ei se află instalate 13 laboratoare, în care specialiștii în geomorfologie, hidrochimie, hidrologie, planctonologie, ihtiologie și tehnica pescuitului, dispunînd de aparatură și instrumentar ultra-moderne, pot realiza cercetările cele mai complicate. În același timp, nava este echipată cu instrumente de pescuit perfecționate — undițe, plase, capcane — precum și cu aparate de filmat submarine, sonde ultra-sonice pentru detectarea bancurilor de pești, puternice pompe aspiratoare și aparatul necesar pentru conservarea și tratarea peștelui capturat.

Principalul obiect al studiilor întreprinse cu prilejul călătoriei efectuate a fost oceanul. Oamenii de știință sovietici au urmărit deplasarea diverselor mase de apă, interacțiunea și compoziția lor chimică. Scopul era de a urmări posibilitățile de viață în diversele zone ale acestui sector, pentru a se vedea dacă acestea conțin suficiente săruri biogene. În același timp, s-au făcut observații asupra cadențelor de dezvoltare a vieții submarine, asupra modului cum se hrănesc planctonul și diversele specii de pești.

Membrii expediției au acordat o deosebită atenție apelor care scaldă țărmul Antarctidei, mărilor lui Scott și Weddell, unde se întîlnesc apele mai puțin reci ale Atlanticului sudic cu cele a căror temperatură scade sub zero grade. Cu toată asprimea condițiilor naturale ca frigul și nenumărații ghețari plutitori, viața în această regiune a globului este extrem de bogată. Sărurile biogene abundă, într-o cantitate mai mare decît în oricare altă parte a oceanului mondial, „pășuni” imense de alge hrănesc o cantitate considerabilă de plancton reprezentat mai ales de crevețe foarte asemănătoare cu cele din Marea Neagră. La rîndul lor, acestea devin hrana enormelor balene, porumbeilor, pinguinilor, albatroșilor și, mai ales, a peștilor care aici ating dimensiuni uriașe. Deseori, plasele sau pompele aspiratoare au adus la suprafață pești cu singele alb, incolor, fără hemoglobină, unul din misterele apelor antarctice, „pești cu cioc” cîntărind pînă la 25 kilograme și un soi din familia morunului nu numai comestibil, dar și extrem de gustos.

Cercetările întreprinse s-au soldat și cu alte rezultate nu mai puțin importante. S-a stabilit astfel că posibilitățile de alimentare sînt favorabile îndeosebi în zonele cu apă cu temperatură moderată, unde nenumăratele organisme hrănesc

masive bancuri de pești. Din păcate, fauna latitudinilor mai joase nu poate lua parte la această „masă copioasă”, deoarece o împiedică o barieră naturală, așa-numita „derivă orientală”. E un curent acționat care înconjoară globul în apropierea celui de-al patruzecilea grad, împiedicînd schimbul de ape între Antarctica și emisfera de sud. Doar balenele reușesc să-l străbată în fiecare an și, pătrunzînd în bogatele ape antarctice, se alimentează din plin în decursul scurtei veri polare, pentru ca mai apoi să facă cale întoarsă.

FIZICĂ TEHNICĂ

Limitele rezistenței

Orice material are o limită de rezistență. Este o afirmație pe care o găsim în toate manualele. Un grup de cercetători de la Institutul de fizică tehnică „A. Ioffe” din Leningrad și-au propus să verifice acest adevăr de mult stabilit. Și nu mică le-a fost mirarea cînd experiențele i-au dus la concluzia că nu există totuși o limită teoretică a rezistenței materialelor. Cu alte cuvinte, nu există sarcini sub a căror acțiune piesele să reziste la infinit, așa cum nu există nici sarcini care să distrugă materialul într-o clipită.

Firește, experiențele nu au fost ușoare. Căci a fost nevoie ca materialul și sarcina să fie puse față în față, excluzîndu-se orice alți factori care le-ar fi putut influența. Din această cauză unele măsurători au durat luni de zile. În cele din urmă, experiențele au impus noțiuni noi în domeniul rezistenței materialelor. Pînă acuma ruperea materialelor, de pildă, era privită ca un fenomen de distrugere bruscă a continuității unui material solid sub acțiunea forțelor exterioare cînd acestea depășesc forțele de coeziune intermoleculare. Cu prilejul experiențelor pomenite mai sus cercetătorul Serafim Iurkov a demonstrat însă că ruperea este un proces de lungă durată. El începe o dată cu aplicarea unei sarcini oricît de neînsemnate. De aceea și perioada cît durează ruperea corpului depinde direct de mărimea sarcinii.

Metodele fizice folosite de cercetători le-au îngăduit să privească în interiorul materialului, căruia i s-a aplicat o sarcină, și să vadă că ruperea obiectului este rezultatul acumulării unui număr mare de ruperi.

Importanța cercetărilor efectuate la institutul leningrădean este mai mare decît ne-am putea închipui, ducînd la sporirea rezistenței materialelor existente și crearea altor materiale noi, cu însușiri necesare tehnicii.

TEMĂ DE SEZON

Gripa și bolile de inimă

Toată lumea știe că munca susținută și neîntreruptă de pompă de singelui în vasele corpului este îndeplinită de către fibrele musculare ale inimii. Mușchiul ei — miocardul — grație structurii speciale a fibrelor sale musculare, care se pot alungi sau scurta după nevoie, este în stare să se adapteze la diferite condiții fiziologice. Dacă însă, în urma unei leziuni inflamatorii, produsă de o boală infecțioasă, o intoxicație sau o afecțiune de altă natură (tulburări de metabolism, obstacole mecanice etc.), miocardul trebuie să efectueze o muncă mai intensă, după un timp se va produce o mărire a volumului inimii, însoțită și de o insuficiență a debitului de sânge, o așa-zisă „insuficiență cardiacă“.

Foarte multă vreme se știa că miocarditele — leziuni ale mușchiului cardiac — sînt de obicei secundare unor boli infecțioase, ca: reumatismul, sifilisul, difteria, febra tifoidă, tifosul exantematic, septicemia, pneumoniile sau unor intoxicații cu substanțe chimice, ca: fosforul, arsenicul și cloroformul. Înregistrările electrocardiografice efectuate astăzi pe scară de masă, cu scopul de a depista din vreme afecțiunile cardiace au îngăduit precizarea diagnosticului de miocardită la un mare număr de bolnavi în cursul epidemiilor de gripă.

O boală infecțioasă, considerată așadar atât de „banală“ încît majoritatea bolnavilor o tratează de obicei cu... dispreț, a devenit astfel, alături de reumatism, una dintre cauzele majore ale miocarditelor. Nu rare sînt formele grave, cu măriri importante de volum ale inimii, cu ritm accelerat (tahicardii paroxistice) și neregulat (aritmii extrasistolice), paloare sau cianoză (invinețirea buzelor și extremităților), senzație de apăsare și greutate în respirație (dispnee) etc. Îngrijite cu atenție, aceste fenomene dispar, altele însă dătația cordului se agravează făcînd loc așa-zisei „hipertrofii“ a inimii, cu insuficiență cardiacă.

În asemenea situații, în afara medicației specifice cu chinidină (0,20 g din 2 în 2 ore pînă la oprirea accesului de tahicardie), se mai administrează vitamina B₁, complex B, vitamina E și C, fosfobion (trifosfaden) și o medicație vasodilatatoare cu miofilin (corfilin) sau teobromină.

Dar, pentru a evita complicațiile cardiace cu tot cortegiul lor de simptome dramatice, prima măsură care se impune este o riguroasă profilaxie a stărilor gripale. Imunizarea activă cu vaccin antigripal și evitarea aglomerațiilor umane în perioadele epidemice sînt mijloacele cele mai eficiente de prevenire a gripei. Dacă totuși ați contractat-o, gîndiți-vă întotdeauna la complicația miocardică a acestei „inofensive“ infecții și preveniți apariția ei.

Dr. K. Ostapov

CUM SĂ UTILIZĂM MEDICAMENTELE

Abuzul de antibiotice

Înțeleaptă zicală populară „Ce-i prea mult, strică“ își găsește aplicare și în cazul utilizării mult răspînditelor antibiotice.

Folosite în mod judicios și numai în acele boli în care administrarea lor are o acțiune specifică, absolut indicată, acestea minunate substanțe antimicrobiene își dovedesc neîntrecuta lor putere tămăduitoare. A apărut însă, din păcate, o adevărată antibioticomanie. În special penicilina, considerată (după cum vom vedea, pe nedrept) drept cel mai inofensiv antibiotic, care „n-are de ce să facă rău“, a ajuns să fie aplicată mai degrabă cînd nu trebuie, decît cînd și cînd trebuie, adică în doze excesive și fără nici un control medical. La aceasta se adaugă o adevărată concurență pentru procurarea și aplicarea „celor mai noi“ sau a „celor mai puternice“ antibiotice cu credința că nu există boală care să nu capituleze în fața imbatibilului panaceu!

Iată cîteva dintre accidentele și reacțiile secundare administrării antibioticeilor în mod empiric și în doze iraționale:

1 Ineficiență terapeutică. Dacă în cazul unui banal guturai vă grăbiți să luați (sau să dați copilului dv.) penicilină ori alt antibiotic „la modă“, atunci cînd veți contracta o infecție microbiană, unde într-adevăr administrarea antibioticelor este absolut indicată, acestea vor avea o eficacitate mult redusă sau chiar nulă.

2 Reacții alergice. Administrarea antibioticelor fără aviz medical poate fi cauza unor manifestări toxialergice, cele mai multe cutanate. Astfel, după 10—30 minute de la o injecție cu penicilină sau alt antibiotic, poate apărea un așa-zis „șoc anafilactic“ constînd într-o stare de rău bruscă, cu palpații, puls accelerat, hipotensiune arterială, congestie conjunctivală, dispnee, transpirații reci, dureri toracice sau abdominale, uneori erupție urticariană cu mâncărimi chinuitoare.

Mai frecvent, după 7—21 zile de la începerea unui asemenea „tratament“ la nimeréală, apare doar o erupție urticariană generalizată pe tot corpul, cu mâncărime supărătoare mai ales la încheieturile membrelor, unde pielea este mai subțire. Această reacție alergică, consecință a introducerii penicilinei în organism, este numită „boala serului după penicilină“.

Alte ori erupția se poate însoți de edem al feței, febră, cefalee, amețeli, dureri articulare și albuminurie.

3 Manifestări digestive. Abuzul de antibiotice poate cauza lipsă de poftă de mîncare, greață, vărsături alimentare sau biliare (verzi), diaree, hemoragii pe gură sau pe anus, boala ulceroasă.

În cazul cînd administrarea clorocidului sau tetraciclinelor nu se însoțește cu Complex B (sau Iaurt) se produce o dispariție a florei intestinale normale, urmată de serioase tulburări digestive.

4 Manifestări renale. După tratamentul abuziv cu antibiotice pot apărea nefrite sau glomerulonefrite, uneori insuficiențe renale acute cu azotemie, albuminurie sau hematurie. În deosebi polimixina B în doze mari, neomicina și bacitracina dau loc la efecte toxice renale foarte grave.

5 Tulburări acustice și vizuale. Administrarea excesivă de streptomycină și neomicină, mai ales, poate da loc la leziuni ale aparatului acustic. Aceste accidente „ototoxice“, cum se mai numesc, se produc uneori după 3—4 săptămîni de la începerea tratamentului, altelei chiar după o săptămîni și se manifestă prin amețeli, tulburări de echilibru, scăderea auzului mergînd pînă la surzenie completă, însoțite de stări de nevroză depresivă. Pot apărea tulburări de vedere.

6 Leziunile hepatice provocate de excesul de eritromicină constau în mărirea ficatului însoțită de icter, febră, dureri în partea superioară a abdomenului.

Se citează de asemenea tulburări neuropsihice (crize epileptice), respiratorii (crize de astm, dispnee), sanguine (anemii aplastice, în special după administrarea clorocidului, eosinofilii etc.), efecte negative asupra creșterii oaselor (după abuzul de tetraciline la copii) și grave pertur-

bări genetice, după administrarea de tetraciline la mamele gravide, care pot cauza la noul născut deformații ale degetelor.

În fața altor pericole pe care le ascunde utilizarea irațională a acestor excepționale mijloace terapeutice sfatul nostru este: nu folosiți antibioticele fără avizul și fără controlul permanent al medicului.

Dr. Leonid Stipnik

Anestezistul Rimma Zubarev urmărește activitatea creierului după indicațiile electroencefalogramiei

E BINE SĂ ȘTIM...

Sucurile de legume și pielea

Sucurile de legume proaspete exercită o acțiune deosebit de favorabilă asupra pielii, fie utilizate sub formă de măști, comprese, fie incorporate în lapte și în creme cosmetice.

Ca și în cazul sucurilor de fructe, legumele oferă sucuri cu înaltă valoare nutritivă pentru piele, nu numai prin cantitatea de vitamine, hormoni și apă pe care le conțin, dar și prin marea lor bogăție de endocitine, substanțe care acționează ca regulatori și stimulatori ai nutriției normale a țesuturilor și totodată factori de creștere extrem de activi.

Morcovii și carotele. Sucul de morcovi sau de carote este folosit în unele afecțiuni cutanate, avînd un rol analgezic, precum și în tratamentul unor plăgi supurate.

Sucul se poate obține măcinînd morcovii sau carotele în mașina de tocat carne. Aplicînd tocătura de morcovi sub formă de mască, aceasta contribuie la tonifierea și frăgezirea tenului, mulțumită bogatului conținut în vitamina A. Laptele și cremele cosmetice avînd la bază acest suc au dat, de asemenea, rezultate pozitive în revitalizarea epidermei.

Castravetele oferă unul dintre sucurile cele mai cunoscute și utilizate în cosmetică, de o reală valoare tonifiantă prin cantitatea mare de substanțe emoliente. Conținînd mai puțină vitamină A, sucul de castravete are în schimb o cantitate însemnată de vitamină C care influențează desigur acțiunea sa cosmetologică. Aplicat sub formă de măști, în lapte (cum este de exemplu produsul românesc MIMOZA — N.R.) și creme, sucul de castravete a dat întotdeauna rezultate excelente, mai ales în iritațiile pielii însoțite de mâncărime și uscăciune.

Masca se prepară tăind bucăți subțiri de castraveți și fricționînd ușor obrazul cu sucul lor. Laptele de castravete se prepară macerînd timp de 24 de ore în circa un sfert de litru de lapte de vacă cîteva bucăți de castraveți curățați de coajă.

Roșiile sînt mai rar folosite în cosmetică, din pricina însușirilor organoleptice (miros și culoare). Conțin cantități importante de vitamină C și A. Cercetările recente ale biochimistului Sokilov au dat rezultate excelente în tratamentul plăgilor infectate și al ulcerelor cronice.

Măștile cu suc de roșii redau tenurilor grase, seboreice, frăgezimea și tonicitatea epidermelor sănătoase.

Țelina conține, de asemenea, Vitamina A și C în cantități notabile. Este mai rar folosită în cosmetică, deși are un efect calmant și întăritor asupra pielii.

Ania Filatova
Cosmeticiană

Poșta medicului

ST. IORGULESCU — Popești-Leordeni: 1) Cazuri de poliomielită n-au mai fost semnalate în București din anul 1961. 2) Vă sfătuim să vă vaccinați copilul fără nici o grijă.

X. Y. — Roman: Malformația uterină este o cauză de sterilitate. În general, însă, numai o malformație gravă dă o sterilitate absolută. Celelalte modificări ale formei uterului se întovărășesc mai mult de avorturi repetate, ca în cazul dv., decît de sterilitate propriu-zisă. Deviația uterului de la poziția lui normală în bazin nu este un obstacol absolut pentru fecundație. Rolul leziunilor care întovărășesc aceste deviații uterine este mai mare pentru sterilitate decît viciul de poziție a uterului. De aceea, credem că înainte de orice trebuie să tratați eventualele leziuni intrauterine pe care desigur le aveți în urma avorturilor repetate. Mai reveniți.

LALESCU T. — Zimnicea: 1) Pentru prima întrebare citiți răspunsul dat sub X. Y. — Roman. 2) Valoarea medie normală a trombocitelor este de 150 000—300 000 pe mmc. Numărul lor scade în mod fiziologic cu aproximativ 50 la sută în prima zi a menstruației, așa încît cifra pe care o aveți dv poate fi în legătură cu acest fapt. Vă recomandăm să recontrolați numărarea trombocitelor.

C. BALACI — com. Dezna: Considerăm că dacă tratamentul medical nu a avut nici un efect, singura cale care vă rămîne este cea chirurgicală. Există spitale foarte bune în apropierea dv — la Arad sau Oradea unde puteți să vă internați cu toată încrederea.

LELIA POPESCU — Oitenia: Pentru a vă da un sfat vă rugăm să ne scrieți ce fel de ten aveți: gras, slab, normal.

ZAMAN DUMITRU — Lugoj: Medicamentul prescripției dv este importat și, uneori, se epuizează. Vă sfătuim să perseverați, și sîntem convinși că îl veți găsi.

A. T. — Sinaia: Vă recomandăm broșura „Viața în eprubetă“ de dr. R. Iftimovici, apărută în 1964 în Editura științifică.

ION I. GHERASE București: Regretăm, dar serviciul pe care ni-l cereți nu intră în competența noastră.

E. C. — Brașov: Vă mulțumim pentru caldăle dv. aprecieri. 1) Tratamentul între crize al astmului bronșic ar trebui să țină seamă de căutarea alergenului și eliminarea lui, desensibilizare specifică și nespecifică, antihistaminice de sinteză (romerqan) și sedative neuro-vegetative (în cure regulate în doze mici). 2) În timpul accesului acut se poate utiliza ori de cîte ori este nevoie ACTH injectabil (0,25 g la 8 ore) asociat cu Deltacortizon, supercortil, prednison, care este tratamentul cel mai bun. 3) Nu există nici o contraindicație renală. 4) Este necesară respectarea regimului igienico-dietetic specific.

Z. D. — București: 1) Vom publica un material despre aloe, precum și unul despre staza duodenală. 2) Insulina, în afară de acțiunea ei specifică în diabet și complicațiile sale, este recomandată cu succes în nevroză, cură de îngrășare, vărsături de sarcină.

DORA L. — București: Preparatul hiposerpil este un alcaloid extras dintr-o plantă exotică, Rauwolfia serpentina. Indicații: boală hipertensivă mai ales în faza neurogenă, tahicardii sinusale, tulburări nervoase de climateriu, stări de hiperexcitabilitate neuroasă, anxietate.

MUNTEANU NICOLAE — Timișoara; BOGDAN MARGARETA — Timișoara; TARNOVETCHI LIDIA — com. Vîrtop (Corabia); ȘTEFAN CONSTANTIN — com. Perșani Rîmnicul Vîlcea; FAZEKAȘ ALEXANDRU — Miercurea Ciuc; CORNELIA POSTOLACHE — Bacău; DUCA IOSIF — Timișoara; ION SLĂTINEANU — com. Gîrla Mare-Calafat; CÎNDEA GEORGETA — Tulcea; DAMIAN DOINA — Țigănași-Iași; AVRIGEANU NICOLAE — Brașov; NICOLAE BISCĂ — com. Turceni (Fîlășii); PEREJUC NICOLAE — Baia Mare: V-am răspuns prin poștă.

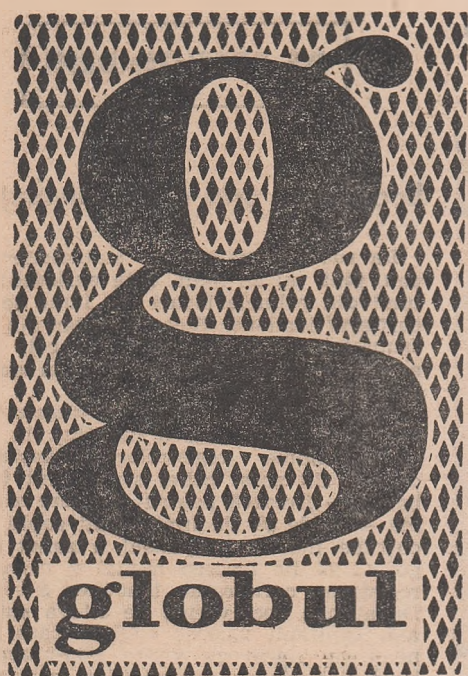
N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului“ se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze limbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au, însă, prioritate asupra celor prin poștă.

LA MATERNITATE:

— Maria, una a avut cinci gemeni!

REPUBLICA SUD-AFRICANĂ

Prizonieri în țara lor

Ce sînt bantustanele

Particularitatea cea mai frapantă a Republicii Sud-Africane constă în aceea că guvernul practică o formă de discriminare grosolană, care se sprijină deschis pe rasism. Azi, cînd aproape toate națiunile afro-asiatice și-au dobîndit independența, jugul rasist întîmpină o împotrivire puternică și unanimă. Cu toate acestea, guvernul R.S.A. se fălește cu sistemul apartheidului, iar legile republicii îl apără.

Realitatea o confirmă. În Republica Sud-Africană aproape patru milioane de negri trăiesc în așa-numitele *bantustane*, care ocupă 13 la sută din teritoriul țării. Pe hartă aceste așezări par niște pete mici împrăștiate la nimerală. Numărul lor se ridică la 260. Singurul bantustan care reprezintă oarecum un tot e Transkeiul. Suprafața lui e ceva mai mare decît a Belgiei. Dar de fapt guvernul local nu controlează în întregime nici măcar această regiune. De exemplu, Verwoerd nici nu se gîndește să includă localități ca Port-Sant-Joues, Umzimkula sau Malatiele în componența Transkeiului, deși se află pe teritoriul lui. Cît privește celelalte 26 de așezări mai răsărite, un comitet special pentru raionarea pe criterii rasiale își bate capul cum să le împartă în zone pentru populație „albă” și zone pentru populație „neagră”, după exemplul celor înfăptuite la scara întregii țări.

La această scară zonele repartizate negrilor sînt mici, foarte sărace, suprapopulate și se află la un nivel de dezvoltare atît de coborît încît nu pot asigura cele necesare nici măcar pentru minimumul de nevoi ale populației. De lucru se găsește numai în raioanele „albe” ale Republicii Sud-Africane. Din cei 7,5 milioane de negri de pe pămîntul ei, aproximativ 4 milioane locuiesc la oraș. Restul de 3,5 milioane lucrează în ferme, unii fiind pur și simplu „închiriați” fermierilor ca mîna de lucru. Cei-lalți cîștigă foarte puțin, depînd cu totul de cei care îi angajează și sînt complet lipsiți de drepturi politice.

O prescurtare și semnificația ei

Africanii orășeni simt și ei în fel și chip opririle regimului. Ei sînt mai instruiți decît restul populației de culoare și prin însuși acest

fapt reprezintă o „problemă” grea pentru teoreticienii apartheidului. Mulți și-au petrecut toată viața la oraș, iar unii provin din familii care au avut proprietăți urbane. Acum legea le-o interzice cu strictețe.

Acești „cafri neobrazăți”, cum le spun albi, sînt cu mult mai activi și mai energici în domeniile politic și social decît compatrioții lor care trăiesc în triburi. Jumătate de milion din acești africani locuiesc în propriul lor „oraș negru”, care se află la o distanță de 17 mile de Johannesburg. „Orașul negru” are un teritoriu de 26 mile patrate, unde se înalță 77 000 de barăci, care seamănă toate cu niște cutii așezate în șiruri lungi. Casele noi sînt predate africanilor fără uși interioare, fără nici o altă amenajare.

Trei sferturi din populația africană urbană locuiește în „Soweto” (pronunțat Soueto) — raion controlat de primăria albă din Johannesburg. „Soweto” nu e un nume african, ci prescurtarea cuvintelor englezești „South-west towns” (orașele din sud-vest). Multe locuințe din „Soweto” se găsesc la distanțe mari de stațiile de cale ferată. Trenurile arhipline și durata drumului zilnic spre oraș îi obligă pe negri să se scoale în fiecare dimineață o dată cu zorile. Acasă se înapoiază seara tîrziu. Un ziar din Johannesburg scria că trenurile sînt întotdeauna atît de aglomerate încît mulți africani stau agățați de scări. Din această cauză pe linia Soweto — Johannesburg mor anual 150 de oameni. Cînd un reprezentant oficial al căilor ferate a fost întrebat dacă aceste cifre sînt exacte, el a mărturisit că sînt incomplete.

Soweto este supus unui tratament foarte aspru. Dacă un alb vrea să stea mai mult de 72 de ore în această zonă are nevoie de un permis special. La fel se întîmplă cu negrul care își prelungește peste 72 de ore șederea într-un oraș „alb”. Se vede că autoritățile albe țin mult la numărul 72. Dacă un negru își pierde slujba, i se dau 72 de ore ca să găsească alta. În caz că nu găsește, ceea ce se întîmplă des, autoritățile pot să-l evacueze din Soweto. Dacă un locuitor african din această zonă e considerat „indezirabil”, poate, pe această simplă bază, să fie zvîrlit în stradă. Copiii majori nu au voie să locuiască cu părinții, în afară de cazul că s-au născut la Johannesburg sau lucrează acolo. Dacă soțul și soția lucrează și soțul devine șomer, amîndoi riscă să fie izgoniți din Soweto.

Anul trecut legea „bantustanelor” a suferit modificări care dau autorităților puteri depline asupra dreptului negrilor de a se stabili într-un loc și de a circula prin țară. Lucrurile merg pînă acolo încît, de exemplu, africanii care și-au petrecut toată viața la Johannesburg pot fi expediați „acasă” — în locurile de baștină ale triburilor din care fac parte, deși n-au avut niciodată de a face cu ele.

Acest complex de interdicții stricte și de tratamente inumane nasc o legitimă nemulțumire. În țară atmosfera e încordată. În legătură cu această situație un ziar englez scria recent că deși Verwoerd se îngrijește foarte mult de capacitatea de apărare a țării, Republica Sud-Africană „nu e asigurată împotriva revoluției interne”.

D. Rogalin

Apartheidul merge pînă la limitarea folosirii băncilor și fin-timilor din parcuri

MAREA MEDITERANĂ

Istorie veche și nouă

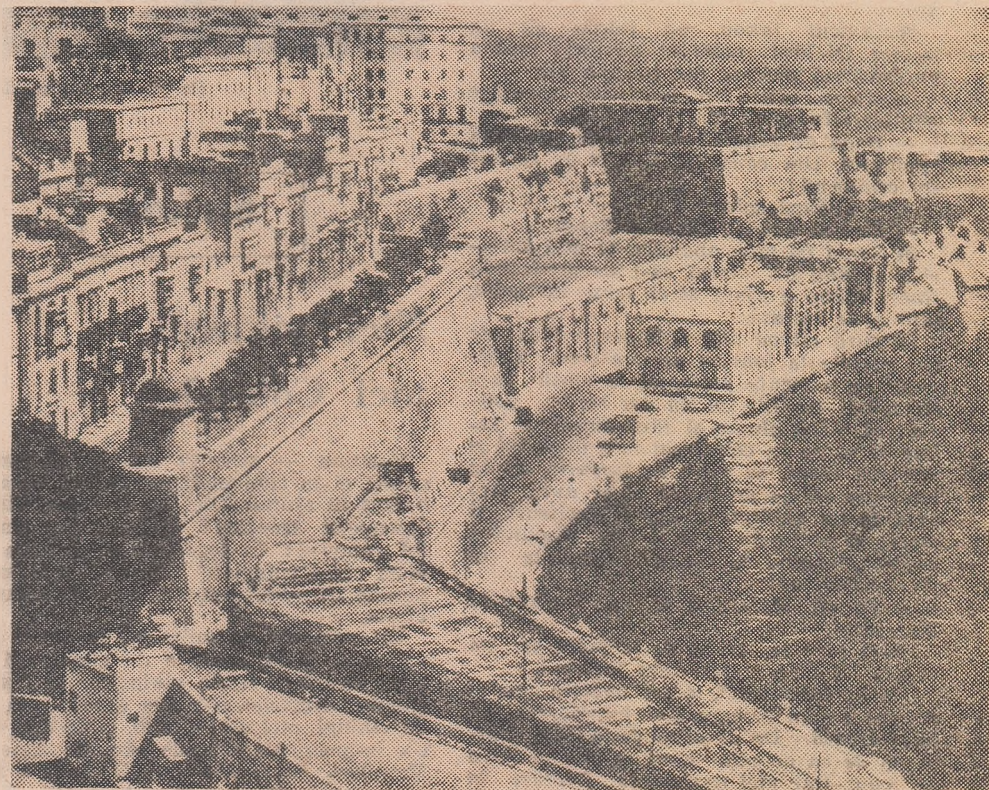
Navigăm pe Mediterana, mare divină, cea mai albastră din lume și atît de transparentă încît fundul ei se vede pînă la o adîncime de cincizeci de metri. Imaculata noastră navă „Litva” inaintează pe apă ca o bucată de zahăr rafinat pe o uriașă tip-sie de lapislazuli. Soarele blînd desăvîrșește marele miracol al naturii.

Cei trei sute de turiști de vîrstă și ocupații diferite, veniți pe bordul „Litvei” din toate colțurile Uniunii Sovietice, trăiesc din

luptei popoarelor de pe țărmul sudic al Mediteranei, pentru libertatea lor politică. Lupta pentru deplina libertate economică încă mai continuă.

O cerință generală, pe care am auzit-o spusă rîspicat pretutîndeni, e aceea ca Marea Mediterană să fie transformată într-o Mare a Păcii.

La Beirut, la Cairo, la Atena am stat de vorbă cu participanții la mișcarea partizanilor păcii. Ei și-au amintit în cuvinte

Valletta, capitala Maltei

plin fericirea de a vedea cu propriii lor ochi celebra Mare-dintre-pămînturi, cum e numită din vremi străvechi, de a păși pe locurile cărora le-a fost dat să fie leagă-nul civilizației antice.

Despre monumentele străvechi întîlnite în lungul nostru drum, cu popasuri în opt țări, s-a scris și s-a spus în milenii scurse atît de mult, încît avem impresia că știm totul cu de-amănuntul, că am putea recunoaște pînă și cea mai mică fisură în pietrele antice. Dar această „pregătire morală” își dovedește inutilitatea la cel dintîi prilej. Confruntarea cu realitatea este de fiecare dată zguduitoare. Oricît s-ar socoti de pregătit moralmente un turist, cînd se vede față în față cu faimoasele Porți ale Leilor din Micene, care se înalță pe o colină de piatră sură-gălbui, într-un colț retras din Peloponez, se simte cutremurat de tot ce i se deschide înaintea ochilor: construcția gigantică, vastitatea solemnă a peisajului muntos, zidul albastru răsturnat al Mării Ionice. Aci, arheologul german Schliemann a descoperit în secolul trecut, o fabuloasă comoară lăsată de una dintre cele mai vechi culturi, necunoscută pînă atunci și a cărei obîrșie ajunge în timpurile legendare ale lui Homer.

Călătoria noastră în adîncul veacurilor este pasionantă. Totuși, oricît de mult ne farmecă cel mai vechi oraș din lume, Byblos din Liban, unde s-au păstrat alături ruinele multor civilizații, diferite și atît de vrăjmașe între ele, încît fiecare a distrus la rîndu-i tot ce creaseră înaintașele ei; oricîtă uimire ne trezește celebra Ureche a lui Dionysos — o groț uriașă, copleșită în stîncile Siracusei și semănînd într-adevăr cu o ureche de om, unde ecoul este atît de puternic încît foșnetul unei bucăți de hîrtie rupte la intrare se întoarce din adîncuri ca un bubuit de tun; oricît de tare ne impresionează insula Malta, care se cere transformată în întregime într-un muzeu istoric — atît e de pitorească și de originală cu vechile-i forturi și sumbrele palate-fortărețe, ale căror ziduri i-au adăpostit pe războinicii cavaleri de Malta; oricît de puternic ne zguduie frescele lui Michelangelo și Rafael de la Vatican, întotdeauna și pretutîndeni ni se impune imperios actualitatea, istoria nouă a Mării Mediterane.

Pe țărmurile ei trăiesc tot felul de popoare, destinele lor au mers pe căi diferite. S-au născut și au murit imperii, s-au perindat cuceritori setoși de glorie și putere, oamenii au peregrinat dintr-un loc în altul căutînd îndelung jînduita liniște, dar n-au găsit-o. Abia spre jumătatea deceniului al șaptelea al secolului XX s-a încheiat lungul și nespus de greu proces al

calde de conferința de la Alger pentru transformarea Mediteranei într-o zonă de-nuclearizată. La fel de viu și eficace s-a dovedit și ecoul Congresului mondial al partizanilor păcii, care s-a ținut vara aceasta la Helsinki. Mulți dintre interlocutorii noștri au participat la congres. În momentul de față activiștii mișcării din țările arabe cumpănesc posibilitățile organizării unor întîlniri regionale ale partizanilor păcii din țările respective.

În Cipru am avut multe întîlniri calde. Mai ales cea cu președintele republicii, arhiepiscopul Makarios, care ne-a invitat pe toți la reședința lui, a fost de neuitat.

Mare e Marea-dintre-pămînturi! Uneori de la un port la altul am călătorit două zile. Tabloul vieții politice și economice de pe țărmurile ei este foarte, foarte pestriț. Și cu toate că în zilele noastre tehnica a scurtat distanțele, mai sînt încă multe de făcut pentru ca oamenii din jurul Mediteranei și al Mării Negre vecine să se cunoască mai bine.

Îmi amintesc de portul italian Siracusa. Nava noastră a staționat acolo doar o singură zi — de dimineață pînă la ora 11 seara. Și în tot acest timp pe bordul „Litvei” a fost un du-te-vino indescrîșabil. Oamenii vorbeau într-un uimitor amestec de limbi și dialecte.

Un italian în vîrstă mi-a explicat într-o englezească strîcătă că a fost pilot, că în 1942 a luptat unsprezece luni pe frontul de răsărit. Îi s-a dat misiunea să bombardeze Stalingradul, dar el a aruncat bombe pe un loc pustiu. Azi e comunist și luptă ca să nu mai fie războai, pentru că știe prea bine ce înseamnă agresiunea și fascismul. Mi-a arătat pe degete că are șapte copii, mi-a arătat cicatricile celor patru răni căpătate în război, a spus cu dezgust „Mussolini!” și a scuipat scîrbit, iar la plecare ne-a strîns tuturor mîinile cu multă căldură.

Un contabil a venit pe bord cu toți cei patru fii ai lui. Cel mare, care vorbea puțin englezește și puțin franțuzește, ne-a servit drept translator. Nici nu mai știu cît a durat conversația.

Cînd „Litva” a anunțat cu voce de bas că vrea să ridice ancora, puntea era plină de oaspeți. Drept rîmas bun am cîntat laolaltă „Serile în împrejurimile Moscovei” — cîntec care ne-a întîmpinat și ne-a petrecut pretutîndeni.

Așa se face că încîntătoarea noastră croazieră pe albastră Mare Mediterană ne-a pus în contact nu numai cu trecutul îndepărtat, ci și cu actualitatea cea mai arzătoare. Și mărturisesc sincer că această latură a călătoriei noastre ne-a lăsat cea mai puternică impresie.

Iuri Jukov

INTÂMPLĂRI ADEVĂRATE

Cînd sari peste cal...

Intîmplarea s-a petrecut la bordul vasului „Aisberg”, care naviga pe marea Okhotsk.

Căpitanul a aliniat echipajul pe punte cu puțin înainte de venirea noii bucătărese.

— Sper că scopul convocării e limpede! rosti el, pe un ton imperativ.

— Cit se poate de limpede, Prokopici, răspunse șeful de echipaj încruntîndu-se.

Prokopici măsură pe fiecare cu o privire severă și spuse apăsător:

— În cazul ăsta să se știe: pe cine o să scape o vorbă deochiată sau o glumă nelalocul ei îl arunc peste bord cu mîna mea! Mai cu seamă ție îți vorbesc, Iakov!

Mecanicul Iakov, un flăcău cit un munte, își lăsă ochii în pămînt: ultima bucătăreasă plecase din pricina lui.

— N-am vrut s-o necăjesc, tovarășe căpitan! îndrăzni el.

— Bagă de seamă! se înfurie deodată căpitanul. Din cauza ta a avut de suferit tot echipajul!

Apoi adăugă solemn:

— Pe cea nouă o cheamă Sonia.

Și Sonia își făcu apariția. O fată subțirică și albă de ziceai că-i un mesteacăn tinăr. Iakov o ajută să-și așeze lucrurile, oști și se retrase.

Trecură cîteva zile. „Aisberg” căra de zor peștele la fabrica de conserve. Echipajul se prezenta punctual la masă și-și consuma porțiile cu un aer serios, concentrat. Fără glume și fără anecdote, Iakov se așeza în colțul cel mai depărtat și mesteca tăcut, cu ochii în farfurie. Sonia înțelegea că un voinic ca el ar avea nevoie de un supliment, dar oridecîteori îi oferea o porție în plus, Iakov răspundea rușinat, trăgînd cu coada ochiului la șeful de echipaj:

— Nu vă deranjați, Sonia Ivanovna! Sint sătul.

După care se scula de la masă ca un englez. Ca un englez cam flămînd.

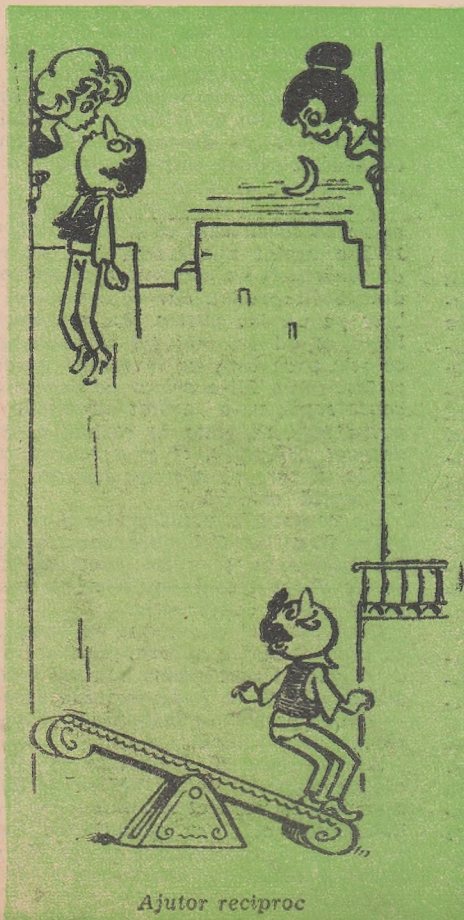
„Sonia Ivanovna”, acest vocativ reverentios a cam început s-o îngrijoreze pe bucătăreasă. De ce atîta distanță? Sărmana de ea nu știa cum să le mai între în voie. Dar nici gustoasele fripturi în sine, nici vestitele ciorbe marinărești, preparate cu multă artă, nu reușeau să dezlege limbile marinarilor.

Nu trecură nici două săptămîni și după o escală în port Sonia nu se mai întoarse pe „Aisberg”.

Necăjiți și surprinși în același timp, membrii echipajului aruncau priviri bănuitoare în direcția lui Iakov. Curînd, însă, sosi o epistolă de la Sonia: „Dragii mei, scria ea, nu vă supărați pe mine. N-am putut să îndur, sinteți tare mohorîți și neprietenoși. Mie îmi plac firile deschise, vesele. M-a supărat mai ales înfumuratul ăla de Iakov care n-a vrut niciodată să primească un supliment. Se poate una ca asta? Doar i-l ofeream din toată inima! Rămîneți cu bine, Sonia Ivanovna”.

Căpitanul nu scoase o vorbă. El rămase o vreme aplecat deasupra mesei, trăgînd niște limi și zîmbînd ceva, după care afișă în vîzul tuturor lista celor ce urmau să facă de serviciu la bucătărie.

V. Sviridov

Ajutor reciproc

Pe rîurile înghețate ale Siberiei pasiunea biruie gerul

DISPUTE

Nici vikingii,
nici Columb?

Furtuna — stîrnită nu pe tîrimurile stihiei ci în cabinetele savanților — a izbucnit în ajunul Zilei lui Columb. Cine a descoperit America? Vikingii sau amiralul genovez? În legătură cu aceasta revista „Za rubejom” citează mai multe puncte de vedere dintre care reproducem cîteva.

Un pasionat columbolog, spaniolul Salvador de Madariaga, e de părere că dilema iscată de harta vikingilor se rezolvă simplu: America n-a fost descoperită nici de vikingii, nici de Columb, ci de acel care i-a împrumutat numele său, de Amerigo Vespucci. Asta, deoarece Columb a trăit cu convingerea că a atins tîrimurile Indiei și numai Vespucci a demonstrat că acele pămînturi nu făceau parte din Asia, ci erau așa zisa Lume Nouă.

Se impune o precizare: ce se înțelege prin „descoperirea Americii”? Cel în drept dau următoarele răspunsuri: prima debarcare pe una din insulele Lumii Noi, datînd din anul 962 (cînd Erik cel Roșu a pășit pe pămîntul Groenlandei); primul caz cînd a fost observat tîrmul continentului nou (în 986, probabil de către Björn Erikson); prima debarcare pe continentul Lumii Noi (Leif, fiul lui Erik cel Roșu, în anul 1003); primul caz cînd a fost observat tîrmul continentului, botezat ulterior America și s-a efectuat debarcarea pe el (Columb în 1498); primele probe convingătoare pe care Vespucci le aduce europenilor, în 1502, că pămîntul de care era vorba constituia Lumea Nouă.

Dintre acești mulți „descoperitori” ai Americii cine a fost, totuși, cel adevărat? În această privință argumentul lui E. Lanzaretto, unul din întemeietorii Institutului „Columb” din Genova, pare să afirme cel mai greu: „Descoperirea lui Columb, ca orice mare descoperire, a rămas înscrisă în istoria civilizației, ea a pus capăt Evului mediu și a marcat începuturile unei ere noi. Din debarcarea lui Leif a rămas oare ceva? Cînd și-a dat seama omenirea că dincolo de ocean se întinde un continent nou? După expediția vikingilor sau după descoperirea făcută de Columb?”

În cadrul aceleiași discuții, „Za rubejom” reproduce și o știre de ultima oră sosită din Florența: primii care au debarcat pe pămînturile noi au fost niște emigranți aparținînd unei populații de tip etrusc! Ipoteza fi aparține lingvistului dr. M. Gattioni Celli, care a ajuns la concluzia că obiceiurile și ritualurile tribului akavaio, din Guyana, seamănă perfect cu cele ale etruscilor.

MICA ENCICLOPEDI

Bicicleta

Istoria bicicletei se confundă ușor cu istoria... căderilor de pe ea. Cu cît viteză vehiculului era mai mare cu atît căderile erau mai dureroase, dar și succesul temerarilor ei utilizatorilor mai impresionant. Primul model al acestui mijloc de locomotie a fost construit de francezul Civerac la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Se numea velocifer (transportor rapid) și era construit din lemn. Avea o bară orizon-

tală de care erau prinse, cu ajutorul unei traverse, roțile. Bara era prevăzută cu un suport pentru mîini și cu o șea. Aceasta din urmă era amplasată la o înălțime care permitea biciclistului să-și facă vînt cu picioarele. Repezițiunea cu care velociferul a cîștigat popularitate a întrecut cu mult propria lui viteză. Incintați de vehiculul pe două roate oamenii au început să-l construiască în formă de cal, de leu sau de lebădă. În 1818 un locuitor al orașului Baden a adus, însă, o inovație prețioasă, care a permis manevrarea roții anterioare cu ajutorul ghidonului.

Inovația următoare îi aparține unui oarecare Smith, din Liverpool, care a modificat de fapt radical înfățișarea vehiculului adăugîndu-i încă o roată. Foarte curînd, însă, sportivii timpului au înțeles că a treia roată trebuie să dispară, deoarece stabilitatea și siguranța pe care le conferă sînt incompatibile cu dramul de cutezanță pe care îl cere sportul.

Abia în 1867, la o expoziție industrială deschisă la Paris au fost prezentate modele de bicicletă apropiate, ca principiu de construcție, de cele din zilele noastre și construite de francezul Ernest Michaud după o muncă asiduă de 17 ani.

Odesa

Cei din anturajul ducelui de Richelieu, omul care a întemeiat orașul Odesa și i-a dat un nume cu o etimologie încă nu prea bine cunoscută, susțineau că glumele înaltului personaj erau mai sărate decît apa mării. Dar curtenii Ekaterinei a II-a nu priveau cu ochi buni faima de care se bucura spiritualul duce și, aflînd de intențiile lui de a construi orașul, au lansat zvonul că locul nu e bine ales, fiind lipsit de apă potabilă în cantități îndestulătoare. La care ducele ar fi răspuns categoric „Assez d'eau” (apă destulă). Se pare că răspunsul a circulat și în transcriere fonetică și că acest asseido ar fi dat numele orașului. N-aveți decît să-l citiți de la dreapta la stînga!

(Din „Nedelea”)

CALCULE

Ce înseamnă
un miliard

Un miliard de minute înseamnă mai mult decît 19 secole. De la descoperirea Americii și pînă astăzi n-a trecut nici un sfert de miliard de minute.

Un miliard de secunde este egal cu 31,7 ani. Durata medie a vieții omenești este de două miliarde de secunde.

Un miliard de țigări așezate cap la cap echivalează cu o lungime de 7500 de kilometri.

O carte cu un miliard de pagini ar cîntări 1500 de tone iar grosimea ei ar fi de 50 de kilometri.

Pentru a citi o carte cu un miliard de pagini ar fi nevoie de 30 000 de ani.

Iar dacă cineva ar fi tentat, cumva, să bată cu degetul în masă de un miliard de ori, i-ar trebui, pentru a duce la bun sfîrșit acest gînd, aproape treizeci de ani.

(Din „Moskovskij Komsomolec”)

Locuitori... prin corespondență

La rubrica „natalitate” statisticile indică, pînă nu de mult, date curioase: pe unul din primele locuri din lume se afla cartierul londonez Steepney. Dar din confruntarea datelor scriptice cu cele reale a reieșit că statisticienii erau în posesia unor cifre greșite.

Incurcătura se trage de la vicarul Thomas Cromwell care a introdus, în 1538, obligativitatea registrelor de nașteri și decese. Cu acest prilej s-a născut întrebarea — firească pentru o putere maritimă — unde să fie înregistrați copiii născuți pe mare? Răspunsul a sunat categoric: să fie înscrși numai și numai în registrele cartierului londonez Steepney. De atunci, deci vreme de cîteva sute de ani, căpitanii vaselor engleze care reveneau în patrie cu vreun nou-născut la bord îl declarau autorităților eclesiastice din susnumitul cartier. Așa s-au născut numeroși londonezi, dintre care mulți n-aveau să pună niciodată piciorul în capitala britanică.

Nu numai faraonii

Nu știm cît de inconvenabil a fost pentru egiptenii antici obiceiul de a-și îngropa faraonii împreună cu obiectele de care ei s-au folosit în timpul vieții. În vremurile noastre, însă, asemenea obiceiuri, transformate în capricii, pot avea urmări regretabile. În ultimii cincizeci de ani, de exemplu, ele au făcut să dispară două instrumente muzicale confecționate de Stradivarius, vestitul lutier din Cremona. Primul instrument a fost îngropat în 1926 împreună cu stăpînul lui, violonistul francez Alexandre Bailly, care nici după moarte n-a vrut să se despartă de vioara la care cîntase toată viața. Exemplul violonistului francez a fost urmat de milionarul argentinian Pablo las Vuelas, a cărui ultimă dorință a fost să-și doarnă somnul de vece alături de violoncelul său Stradivarius. Dorința i-a fost respectată, în pofida protestelor familiei și ale opiniei publice.

Sfîrșitul unei vechi
îndeletniciri

Pieirea a milioane de păsări în zona de litoral a Oceanului Pacific pune în primădie o străveche ramură economică, altădată înfloritoare, din Peru: colectarea de guano. Corporația națională care controlează exportul de guano a întocmit un raport în care arată că numai în primele două luni ale anului în curs au pierit două milioane de păsări și că această cifră crește cu o viteză catastrofală.

Majoritatea păsărilor, mai ales a pelicanilor și cormoranilor, care-și au coloniile în insulele de lîngă tîrm (exploatate încă de încăși) pier de foame. Peștii, hrana lor de bază, care înainte vreme sălășluiau în apele de lîngă tîrm alimentîndu-se cu planctonul adus de curentul rece Humboldt, s-au retras în larg, deoarece în ultimul timp curentul rece și-a schimbat cursul, cedînd locul altuia, cald. Pînă în momentul de față nu se cunosc proiecte pentru salvarea păsărilor și, deci, a unei tradiționale îndeletniciri.

(Din „Vokrug Sveta”)

LUNA CADOURILOR

1-31
decembrie
1965

Un cadou frumos este simbolul atenției dv. pentru cei dragi. Oferiți fulare, cravate, cordoane, batiste, baticuri, șosete supraelastice, ciorapi din fire sintetice, căciulițe, mănuși, tricotațe din p. n. a., garnituri pentru noi născuți, căciulițe, fulare din blană artificială și alte produse din sectorul textile, încălțăminte.

in

LUNA CADOURILOR

1-31 decembrie 1965

GOSPODINE, folosiți!

- Oala pentru fiert lapte
 - Oala pentru fiert cartofi
- produse de:

EMAILUL ROSU

MEDIAȘ

AVANTA JE: laptele nu dă în foc, cartofii fierb în aburi repede și nu se sfărâmă.

PENTRU
CONFECȚII
CEREȚI
TESĂTURILE
DE
MĂTASE ȘI RELON
PRODUSE DE

mătasea roșie

CISNĂDIE

Margarina

VEGETALĂ
VITAMINIZATĂ

O grăsime de origine vegetală ce înlocuiește în foarte bune condițiuni untul atât la prepararea prăjiturilor cât și la diferite preparate culinare

OMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

TELEFON: 207.

oferă spre vânzare:

AZOTAT DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT IN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
STICLĂRIE ETC.

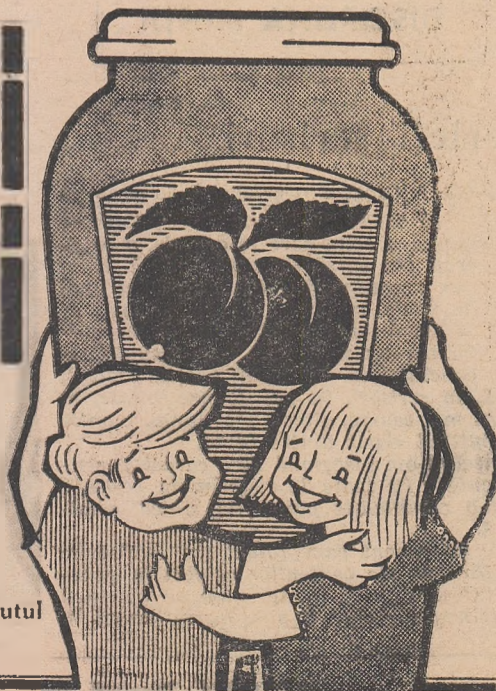
SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA ME-
DICAMENTELOR, IN INDUSTRIA
ALIMENTARĂ, TĂBĂCĂRIE ETC

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA
FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA
HĂRTIEI ȘI CELULOZEI

STAS
2062/1961
**DAMIGENE
DE STICLĂ**
A 50L. DIN
STOC SUPRA-
NORMATIV

CONSUMAȚI dulceturi și gemuri

Dulcețurile și gemurile se prepară numai din fructe proaspete și conțin în întregime calitățile acestora. Prin zahărul adăugat au o însemnată valoare nutritivă la care se adaugă conținutul în vitamine și substanțe minerale.

Reabilitarea catifelei

În istoria modelului catifeaua a avut o soartă foarte nestatornică. A fost o vreme — și nu tare îndepărtată — cind femeile se năpustiseră literalmente asupra catifelei, purtând-o în toate ocaziile. Apoi ea a căzut în dizgrație. Și cu totul pe nedrept, fiindcă este un material foarte elegant și frumos.

Dar să nu căutăm pricinile acestei fluctuații. Moda își are uitările și revenirile ei ciclice. Încă acum citeva sute de ani o ce-

Deux-pièces de catifea, cu o mică tocă din același material. Gulerul și toca sînt brodate cu fir.

lebră croitoreasă a unei regine franceze a spus că modern e numai ceea ce a fost uitat. Așa s-a întimplat și cu catifeaua. După ce și-a ispășit pedeapsa uitării, revine în modă.

Reabilitarea ei are o serie întreagă de avantaje pentru femei. Primul — este un material la fel de potrivit pentru toate vârstele. Al doilea — din catifea se pot coase rochii, costume, rochii cu jachete. Al treilea — catifeaua se pretează la o gamă largă de garnituri: broderiile cu perle sau mărgelile de sticlă, cu paiete, cu sîr de mătase, cu fir de aur sau argint, garnitura de blană, florile, bijuteriile.

Confecționarea unei rochii de catifea are anumite particularități. De exemplu, toate piesele trebuie croite în așa fel încît parul să fie orientat de jos în sus.

Catifeaua poate fi de mătase sau de bumbac. Dacă vă coaseți o rochie sau un costum din catifea de mătase, trebuie neapărat să le dublați. Dublura va fi cusută o dată cu piesa principală.

Catifeaua se calcă pe dos, cu ajutorul unei cirpe umede. Cusăturile trebuie bine descălcate.

Dacă aveți în garderobă o piesă mai veche de catifea, valorificați-o. E iar momentul.

Z. Jeglova

DISCIPLINA MINȚII

Scrieți scrisori

De ce oamenii păstrează scrisorile? Pentru că ele sînt într-un fel o fotografie sufletească a celui care le-a scris, o căldură și mereu vie sursă de amintiri. Să luăm doar un exemplu. Războiul a secerat vieți care în unele cazuri nu apucaseră încă să lase în urma lor nimic care să le perpetueze amintirea: nici copii, nici vreo activitate concludentă. Oamenii aceștia trăiesc, însă, în scrisori, în veștile precipitate, uneori mai scurte, alteori mai lungi, trimise în pușinul răgaz dintre lupte.

Fiecare om înseamnă idei, caracter, sentimente. Pe toate le regăsim în scrisori, într-o combinație personală, unică, originală.

Ce document excepțional sînt scrisorile scriitorilor, ale oamenilor celebri în genere! Cum se limpezeste, cum se clarifică imaginea lor cind îi simțim nu numai în

opera pe care au creat-o, ci și în legăturile vii cu contemporanii!

Herzen și-a trăit o bună parte din viață despărțit de prieteni — întii în deportare, apoi în emigrație. Poate că și de aceea a adus la o mare desăvîrșire stilul lui epistolar. El a scris pînă și „Scrisori pentru prietenul din viitor“, document, se pare, unic. Și iată cum a explicat autorul apariția acestor scrisori: „Am vrut să scriu despre fel de fel de lucruri... și pentru asta forma scrisorii e cea mai potrivită, cea mai liberă, ca o bluză de femeie care nu te ține și nu te strînge nicăieri...“

Ne-au rămas astfel scrisori scrise cu adevărat în numele unei întregi generații, de unul dintre cei mai inteligenți și nobili reprezentanți ai ei.

Dar lui Herzen îi plăcea nu numai să scrie, ci și să citească scrisori. „Conținutul întimplător al scrisorilor, degajarea, naturalitatea lor, grijile lor de fiecare zi ne apropiie de cei ce le-au scris...“ — mărturisește Herzen.

Intr-adevăr, această naturalitate, indiciile vii ale individualității autorului lor fac din scrisori un material de neînlocuit. Creдем în scrisori. Ele ne emoționează chiar mai mult decît relatarea unui martor ocular, fiindcă luminează evenimentele dinăuntru. De aceea în romane și nuvele este deseori inclusă corespondența dintre eroi — ea redă cele mai fine nuanțe ale vieții lor sufletești. Unele opere sînt chiar construite sub formă de corespondență: „Oameni sărmani“ de Dostoievski, povestiri de Kuprin, Turghenev, Stefan Zweig.

Se întimplă și fenomenul invers: o corespondență adevărată, reală se transformă într-o operă literară.

Precizia și acuitatea stilului epistolar al lui Bernard Shaw au făcut ca corespondența celebrului scriitor cu actrița Stella Patrick Campbell să devină o bază pentru piesa lui Jerome Kilty, „Dragă minciinosule“. Cîteva ore în șir doi actori citeșc pe rînd scrisori sau fragmente de scrisori, și îi ascultăm cu o neslăbită atenție, pentru că în fața noastră se petrece o dramă adevărată.

Sînt oameni care cochetează frecvent cu declarația: „Vai, nu știu de loc să scriu scrisori!“ De ce n-ar spune cu aceeași ușurință: „Vai, nu știu de loc să gîndesc!“? Ați putea obiecta că nu-i același lucru. Chiar același, nu-i. Dar o legătură există. Știința de a scrie o scrisoare nu e un semn al talentului, ci mai degrabă o dovadă de cultură, de capacitate de gîndire, dacă vreți dovada unei anumite ținuțe intelectuale.

Bineînțeles, transpunerea ideilor și a sentimentelor în limbajul epistolar cere un anumit efort: ideile nu se rînduiesc dintr-o dată într-o formă limpede, iar sentimentul se mărturisește mai greu într-o formulare nebanală. Dar ordonarea și exprimarea ideilor este tocmai acea activitate intelectuală nu numai accesibilă, ci chiar obligatorie pentru fiecare om care gîndește. Scrișoarea este un mijloc de autoconștientare și autoexprimare.

Se întimplă uneori să te chinuiești cu o scrisoare fără să poți încropi nici două fraze. Și dintr-odată te pornești... Fîndcă descoperi că ai opinii, punctele tale de vedere, despre care înainte n-ai știut pur și simplu pentru că n-ai avut ocazia să le exprimi și să le susții. Ai anumite gusturi și te străduiești să le fundamentezi. Poți să scrii despre cărți, despre teatru, despre sport, despre prieteni, despre indoieli și planuri.

Prin însăși esența genului său, scrisoarea este o manifestare egocentrică. În ea toată atenția e concentrată asupra propriilor tale preocupări, griji și treburi. Din cauza asta poți cădea uneori în lăudăroșenie, dacă ai avut succese, sau în vîlcăreală, dacă te urmărește ghinionul. Singura salvare este aici umorul.

Grav bolnav de plămîni, Cehov îi scria din Italia prietenei sale Lika Mizinova: „Tare n-am vrut să plec din Moscova, n-am vrut de loc, dar a trebuit, fiindcă continui să păstrez legături nelegitime cu bacilii — și zvonurile că aș arăta mai bine și chiar m-aș fi îngărășat sînt simple basme“.

Să nu ne mulțumim cu formulările banale, tip, să nu ne rezumăm la scurte dări de seamă, scuzîndu-ne că n-am avut timp să compunem mai mult. Pentru că nu observăm că de fapt nu timpul e cel care ne lipsește, ci deprinderea efortului intelectual pe care-l cere scrisoarea, dorința de comunicare sufletească cu prietenii aflați departe. În felul acesta pierdem legătura cu oamenii, ne furăm pe noi înșine. Deci, scrieți scrisori!

L. Kovaleva

Exces de curățenie.

Dacă aveți o muncă sedentară...

Azi vă propunem un complex de exerciții cu o coardă elastică. El este indicat pentru persoanele care au o muncă sedentară. Exercițiile nu vă răpesc mai mult de 10—15 minute. Ele trebuie executate fără grabă, respectîndu-se cu strictețe ritmul respirației.

- Țineți coarda de ambele capete, trageți-o sub tălpi și ridicați brațele. Repetați de 6—8 ori.

- Întindeți tare coarda și ridicați în cet brațele (inspirație), apoi, fără să le îndoiiți, duceți-le la spate (expirație). Reveniți în poziția inițială. Repetați de 6—8 ori.

- Ridicați coarda întinsă deasupra capului și, fără a îndoi brațele, aplecați trunchiul la dreapta și la stînga. Repetați de cite 4—5 ori în fiecare sens.

- Picioarele depărtate, ridicați brațele cu coarda bine întinsă. Aplecați-vă în spate, duceți mîinile înapoi cît puteți de tare (inspirație), apoi aplecați-vă în față pînă atingeți virful picioarelor cu coarda, fără a îndoi genunchii (expirație). Repetați de 5—6 ori.

- Picioarele apropiate, țineți coarda elastică la spate, la nivelul omoplaților. Lăsați-vă încet pe vine țînînd spațele drept. Repetați exercițiul de 10—15 ori.

- Cu brațele sprijinite de masă sau de spateaza unui scaun bine fixat, faceți 5—10 flotări.

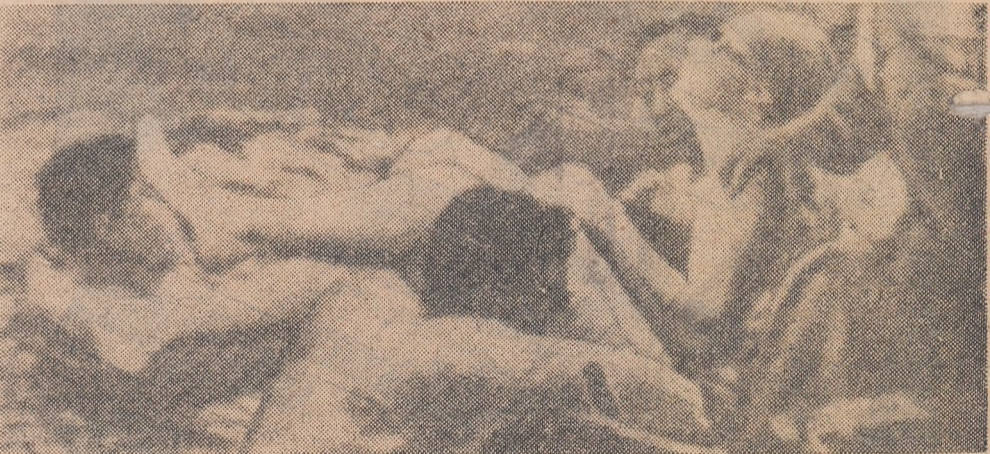
La sfîrșit mers liniștit și respirație egală.

Prof. O. Nikolaeva

SPORT

Străbătînd înot Canalul Mînceii

În fiecare an, toamna tirziu, pe malurile sectorului cel mai îngust al strîmtoării care desparte Franța de Insulele britanice își fac apariția niște personaje care, la început, sînt luate în seamă numai de lo-

Pînă la mal mai rămăseseră 14 kilometri, dar înotătoarea engleză Shirley May France nu i-a mai putut parcurge.

calnici. Dar curînd multe dintre ele devin eroii ziarelor.

Au trecut 90 de ani de cînd, în august 1875, căpitanul englez Mathew Webb, însoțit de o barcă, a traversat înot strîmtoarea, în ciuda puternicilor și pericolușilor ei curenți. Succesul senzațional l-a făcut, se vede, să-și piardă capul, și după cîtiva ani Webb a murit în încercarea de a coborî, pentru prima oară, pe cascada Niagara. Cu fiecare an a crescut numărul participașilor la maratonul pe apă. În 1951, treizeci de sportivi din douăsprezece țări au reușit să atingă țărnul Franței sau al Angliei. Printre ei erau cinci femei.

Afaceriști întreprinzători au arătat un interes precoce față de această competiție. Englezul Boolly Bootlin, proprietar de campinguri și tabere turistice, a transformat-o într-o rentabilă combinație comercială. El a organizat în fiecare an niște „Săptămini ale traversării Canalului“, înstituid un premiu de trei mii de lire sterline, fără a ascunde că nu o face deloc din dragoste pentru sport. Pasul următor a fost crearea „Asociației cuceritorilor Canalului“.

Pregătirile pentru traversare durează săptămîni, luni și uneori chiar ani. Se studiază hărți marine, condițiile meteorologice ale zilelor de toamnă, acțiunea fluxului și

refluxului, curenții și abia după aceea se întocmește un grafic al traversării.

Dar mai bine să urmărim drumul unui înotător. Ce greutateți, ce încercări îl așteaptă în obositoarea-i cursă spre victorie?

Să presupunem că nu-l interesează premiile domnului Bootlin, că este unul dintre cei care, în caz de reușită, se mulțumesc cu tradiționala diplomă și înscrierea numelui lor în „Cartea de aur“ a orașului Dover. Înseamnă că trebuie să-și găsească o locuință în apropierea locului de start și să aștepte timpul favorabil. Echipajul bărcii însoțitoare este gata să pornească în orice clipă. Dacă înotătorul vrea ca rezultatul lui să fie înregistrat oficial, este obligat să plătească un observator din partea „Asociației cuceritorilor Canalului“.

Cel mai adesea înotătorii își aleg un traseu cu curenți favorabili, chiar dacă măsoară treizeci și patru de kilometri. În realitate sportivul trebuie să înoate aproape șazece de kilometri — curenții marini aducînd în presupusa linie dreaptă corectivele lor.

Înainte de a lua startul, înotătorii își ung tot corpul cu o grăsime specială care trebuie să-i aperse de frig, își pun ochelari ca să-și ferească ochii de sarea mării și sar în apă. În clipa aceea arbitrii dau drumul cronometrelor. Fiecare barcă își urmează înotătorul ei. Ore în șir sportivul rămîne singur cu valurile, întimplînd zorile și amurgul pe mare, deoarece timpul de traversare a canalului oscilează de la unsprezece pînă la douăzeci și șase de ore. E de ajuns să ridice mina și barca se apropie de înotător, și adio frică și eforturi! Dar în aceeași clipă observatorul oprește cronometrul și totul se duce pe gîrlă: antrenamentele, banii cheituiși, tensiunea fi-

ziță și morală, speranțele! Așa că, ofîind, sportivul preferă să-și continue cursa. Gîndul trădător îl mai încearcă din cînd în cînd, dar îi rezistă. În sfîrșit, din barcă se dă un semnal. Cina! Printr-un tub special, căci înotătorul nu are voce să se ațingă de barcă, i se toarnă cu grijă o supă concentrată de găină, care îi redă forțele. Dar unde sînt ceilalți concurenți? Nu se vede nici unul, curenții i-au împrăștiat pe întînderea apei.

Cu cît e mai aproape finișul, cu atît mișcarea mîinilor e mai scurtă și mai rară, iar indemnurile de încurajare din barcă mai dese. Încă patru, trei, doi, un kilometru, se vîd grupurile de oameni de pe mal, fluturări de baliste, dar... căci de multe ori e și un „dar“ — chiar atunci se produce ireparabilul: mîinile și picioarele nu mai ascultă, forțele slesc și ultimii metri nu mai pot fi străbătuți. Uneori sînt și victime. Cel mai adesea mor oameni care țîn cu tot dinadinsul să se arate originali. Englezul Ted May, de exemplu, tată a nouă copii, a pornit în cursă noaptea, fără barcă însoțitoare. După cincisprezece ore a mai fost văzut de pe vasul „San Vito“, iar peste cîteva zile apele i-au aruncat cadavrul pe mal.

(Din „Nedelea“)